

BØRNS
VILKÅR

NORDEA
FONDEN

Analyse fra Børns Vilkår • september 2024

Trygge fællesskaber i skolen

Det gode skoleliv ifølge børn i 4. og 7. klasse

STOP
SVIGT

Forord

Mange børn trives i skolen, hvor de indgår i trygge fællesskaber med venner og engagerede voksne. Det viser en undersøgelse fra Børns Vilkår fra 2024, hvor tre ud af fire børn i 4. og 7. klasse svarer, at de er glade for deres lærer, og knap halvdelen, at de altid eller for det meste har lyst til at gå i skole. Undersøgelsen viser dog også, at hvert femte barn sjældent eller aldrig har lyst til at gå i skole. Det er et højt tal, der underbygges af, at BørneTelefonen og HØRT i 2023 havde næsten 8.000 rådgivningssamtaler med børn om skoleliv - bl.a. om trivsel, faglige problemer og relationen til de voksne.

Men hvad ligger bag disse tal? Hvorfor har hvert femte barn ikke lyst til at gå i skole? Og lige så vigtigt: Hvad driver lysten for de mange børn, der gerne vil i skole? Det har vi spurgt børnene om, og det folder vi ud på de følgende sider.

Gennem interviews med 150 børn fra 4. og 7. klasse afdækker Børns Vilkår med støtte fra Nordea-fonden, hvor afgørende et trygt fællesskab er for børnene. Børnenes fortællinger viser, at skolens pædagogiske personale er helt afgørende for at sikre en god og tryk stemning, hvor børnenes fællesskaber kan udfolde sig. Det er ikke kun afgørende for børnenes relation til læreren og til hinanden, men danner også fundamentet for det faglige udbytte af undervisningen.

Men desværre oplever børnene ikke altid, at de voksne i skolen understøtter det gode fællesskab. De fortæller om at føle sig udstillet foran hele klassen, når læreren udpeger dem til at løse en svær opgave ved tavlen, og om frikvarterer, hvor de er overladt til sig selv uden synlige voksne.

Med analysen ønsker vi at gøre det tydeligt, at ikke alle børn har det skoleliv, de fortjener, og som de kunne have. Lige så væsentligt ønsker vi at pege på løsninger. Og børnene kommer selv med bud: De fortæller, at skolelivet er godt, når fællesskabet med vennerne er understøttet af interesserede og nærværende voksne, der hjælper med det faglige og sociale, og når der er varieret undervisning med plads til frisk luft og bevægelse.

Analysen henvender sig til alle, der kan gøre en forskel for børn i skolealderen i Danmark. Særligt vil vi gerne råbe skoleledelsen, kommunerne og Folketinget op. Alle børn fortjener en god og tryk skolegang.

Men venlig hilsen

Rasmus Kjeldahl
Direktør, Børns Vilkår

Indhold

Opsummering: Et trygt fællesskab er afgørende for børns skolelyst	6
Børns Vilkår anbefaler	10
Børnenes indbyrdes relationer: "Hvis du sådan er meget træls-agtig, så er der ikke nogen, der gider at sådan være sammen med dig"	18
Stemningen i klassen: "Nogle gange, så tager hun bare nogen, når de ikke følger med, og så får hun dem til at lave en hel opgave foran hele klassen"	22
Frikvartererne: "Der er mange, der bare ignorerer, at der er nogen, der går alene rundt"	30
Skældud og forskelsbehandling: "Man bliver jo ikke motiveret af, at ens lærer råber ad en"	35
Den gode praksis i undervisningen: "Samtidig med at han laver lidt sjov ud af det, så kan man ligesom også lytte efter og få ret meget ud af det"	46
Metode	55
Litteratur	60
Noter	61

Denne rapport bygger på interviews med 150 børn fra 4. og 7. klasse fra hele landet samt en spørgeskemaundersøgelse i Børns Vilkårs Børnepanel, som 2.250 børn i 4. og 7. klasse har svaret på. Vi vil gerne sige en stor tak til de mange børn, som har givet os indblik i, hvad der er vigtigt for et godt skoleliv, og til de skoler og lærere, som har gjort det muligt at foretage undersøgelsen. En stor tak også til de mange unge fra gymnasier og FGU, som har hjulpet med at kvalificere analysen og udvikle anbefalinger. Endelig vil vi rette en tak til Christina Holm Poulsen, ph.d. og lektor ved UC Syd, Louise Klinge, børne- og skoleforsker, ph.d. og medlem af Børnerådet, samt Bo Birk Nielsen, lektor ved UCN, for sparring om analysens resultater.

OPSUMMERING

Et trygt fællesskab er afgørende for børns skolelyst

Vennerne og fællesskabet er afgørende for det gode skoleliv. Det samme er nærværende og engagerede lærere. Men mange børn fortæller, at de kæmper for at være en del af fællesskabet, og de fortæller om lærere, der skælder ud, udskammer og forskelsbehandler. Hvert femte barn i 4. og 7. klasse har ikke lyst til at gå i skole.

Denne analyse bekræfter, hvad tidligere undersøgelser har vist: Børn har det bedst i skolen, hvis de oplever at være del af et trygt fællesskab med gode venner og søde og nærværende lærere.¹ Og det gør langt de fleste børn heldigvis.

Men fællesskabet kommer med en pris, og ikke alle er med. Næsten hvert fjerde barn i 4. og 7. klasse oplever ikke, at de kan være den, de er i klassen, uden at blive drillet eller mobbet. For piger i 7. klasse gælder det næsten hver tredje. Det viser Børns Vilårs spørgeskemaundersøgelse, som også viser, at mere end hver tiende ikke føler sig som en del af fællesskabet i klassen.

I interviews fortæller børn om snævre rammer og om frygten for at træde ved siden af. Tøj og fysisk fremtoning spiller en vigtig rolle. Det handler om at ligne de andre og om ikke at skille sig ud og være anderledes.

Lærerne spiller en afgørende rolle for det gode og trygge fællesskab. De skal sætte rammer, som alle kan være med i, og de skal gå foran med deres egen adfærd i klassen. Interviewene viser, at det ikke altid sker. Børnene fortæller om lærere, der skælder ud og udskammer børn foran de andre, og om lærere, der er usynlige eller uengagerede i frikvartererne og overlader konfliktløsning til børnene selv.

Børn er bange for at blive udstillet i timerne

Flere børn er bange for at sige noget i timerne. De frygter at blive latterliggjort, og at de andre børn griner ad dem. Samtidig oplever flere, at lærere udpeger børn til at svare, selvom de hverken kender svaret eller har hånden oppe. Eller at lærerne går bevidst efter netop de børn, som ikke forstår det faglige. Det kan gøre, at børnene føler sig udstillede og dumme over for deres klassekammerater. Det er bekymrende, fordi forskning viser, at læreren spiller en afgørende rolle for stemningen i klassen og for børnenes trivsel og faglige udbytte.²

Børn oplever skældud, kollektiv afstraffelse og forskelsbehandling

Mere end hvert femte barn i 4. og 7. klasse oplever, at deres lærer skælder meget ud. I interviewene fortæller børn om sanktioner, skældud og forskelsbehandling. Børn oplever lærere, som bruger trusler som metode til at skabe ro i klassen, eller at hele klassen straffes, selvom det kun er få børn, der larmer. De fortæller også om lærere, der misforstår børnenes intentioner, om sanktioner, der rammer skævt, og om yndlingselever, der får mindre skældud end andre.

Skældud og afstraffelse føles utrygt. Og det har ikke kun negative konsekvenser for de børn, der bliver skældt ud – det påvirker hele børnegruppen. Alligevel fortæller flere børn, at de oplever, at det kan være nødvendigt at skælde ud for at få ro i klassen, og at ro er en nødvendig forudsætning for at kunne koncentrere sig.

Frikvarterer kan være svære, og flere fortæller, at de voksne er fraværende

Kampen for at være en del af fællesskabet udspiller sig også i frikvartererne. For de fleste børn er frikvarteret et frirum, hvor de kan tage en pause fra det faglige og lade op – men ikke for alle. I 4. og 7. klasse er der gennemsnitligt et barn i hver klasse, som ikke glæder sig til at holde frikvarter. Blandt piger i 4. klasse gælder det hver tiende.

Børnene fortæller, at frikvartererne kan være svære og ensomme, hvis man ikke er med i en gruppe eller har nogen, man er fast sammen med. Samtidig fortæller flere, at de ofte er overladt til sig selv uden hjælp fra de voksne. Det gælder både de børn, som har det svært socialt, og det gælder, når der er brug for at løse konflikter børnene imellem.

Børn ønsker nærværende lærere, der skaber varieret undervisning

Selvom skoledagen kan drille for nogen, har knap halvdelen af børn i 4. og 7. klasse altid eller for det meste lyst til at gå i skole, og tre ud af fire børn kan godt lide deres lærer. I interviews fortæller børn om lærere, der skaber sjov og varieret undervisning, og som er nærværende, tålmodige og gode til at forklare. Det er ifølge børnene vigtige egenskaber, som motiverer til læring og gør, at man som barn har lyst til at komme i skole.

Metode: Vi har givet ordet til 150 børn

Analysen bygger på gruppeinterviews med 150 børn i 4. og 7. klasse fordelt på skoler i hele Danmark. Vi har interviewet børn i folkeskoler og på privatskoler, i byskoler og skoler i landområder.

Vi har også indsamlet viden fra børn via en digital spørgeskemaundersøgelse, der er gennemført blandt skolebørn i 4. og 7. klasse i februar-marts 2024. I alt 2.250 børn har svaret på spørgeskemaet.

Vi har desuden gennemført fem workshops med unge fra gymnasier og FGU. Det har vi gjort for at få deres besyv i forhold til først, hvad der var relevant at undersøge i relation til børns skoleliv, herefter for at få kvalificeret analysens resultater. Vi har også fået de unges bidrag til, hvordan man kan sikre, at børn har et godt liv i skolen. Baggrunden for at inddrage unge lige fra gymnasier og FGU har været at få perspektiver på det gode skoleliv fra en gruppe, som har de udfordringer, et skoleliv kan indebære, i frisk erindring. Samtidig kan de unge forholde sig til og reflektere over analysens resultater med det overblik, det giver, ikke selv at stå midt i det. De unges anbefalinger fremgår i de enkelte kapitler.

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

Et godt skoleliv bygger på trykke fællesskaber, interesserede og nærværende voksne og varieret undervisning med plads til frisk luft og bevægelse. Det viser interviews med 150 børn og en spørgeskemaundersøgelse blandt 2.250 børn, alle fra 4. og 7. klasse. På den baggrund anbefaler Børns Vilkår:

POLITISKE ANBEFALINGER

01

Inddrag eleverne i undervisningens udformning

Analysen viser, at meningsfuld og varieret undervisning og elevinddragelse er afgørende for elevers trivsel og læring. Kommunerne kan spille en vigtig rolle ved at støtte skolerne i at prioritere kompetenceudvikling, der inddrager og understøtter meningsfuld undervisning.

02

Priorité at implementere – og evaluere – folkeskolens kvalitetsprogram

Folkeskolens kvalitetsprogram skal gøre en positiv forskel for eleverne. Derfor skal der sættes ind med en grundig implementeringsindsats, og der skal løbende følges op og evalueres på indsatserne for at sikre forbedringer i praksis.

03

Inddrag eleverne i opfølgning og evaluering af folkeskolens kvalitetsprogram

Børn og unge er eksperter i, hvordan det er at være barn og ung. Men de er også de fremmeste eksperter, når det kommer til at vurdere kvaliteten af at gå i skole – de er nemlig i skole mellem 30 og 35 timer om ugen afhængig af alder. Derfor skal deres perspektiver selvfølgelig inddrages.

04

Udnyt muligheden for lokal fleksibilitet i folkeskolens kvalitetsprogram

Aftalen om folkeskolens kvalitetsprogram giver kommuner og skoler bedre muligheder for at træffe lokale beslutninger om, hvordan de bedst skaber en meningsfuld skoledag for kommunens og skolens børn. Vi anbefaler, at kommunerne bruger denne mulighed til at skabe rammer for fleksibilitet i skolernes hverdag.

05

Understøt skolerne i at integrere motion og bevægelse i undervisningen på alle klassetrin

Aftalen om folkeskolens kvalitetsprogram lægger op til at afskaffe det centrale krav om motion og bevægelse. Det betyder, at kommunerne og de enkelte skoler fremover selv skal sikre, at motion og bevægelse er en integreret del af alle børn og unges skolegang.

06

Gør op med skældud som metode til at sikre ro og orden

Kommunerne skal sikre, at der gøres op med skældud som metode ved at støtte skolerne i at prioritere de nødvendige faglige dialoger, kompetencer og ressourcer, for at de voksne i skolen kan tage ansvar for at forebygge skældud. Skældud skal forstås som uvenlige og vrede irettesættelser, uden at der tages hensyn til barnets perspektiv. Hvis hverdagen er presset, og der ikke er tid nok til at undersøge og forstå motiverne bag børnenes adfærd, kan det være svært at undgå skældud. Det er altid de voksnes opgave at genoptage kontakten og reparere på relationen, hvis man i afmagt kommer til at skælde et barn eller en børnegruppe ud. Alle børn skal opleve, at de voksne tager ansvar for at forebygge og stoppe skældud i skolen.

Start samtalen om skolens pædagogiske praksis

Analysens resultater kan omsættes til konkrete spørgsmål til skolernes pædagogiske praksis. Børns Vilkår opfordrer til, at skolelederen på den enkelte skole tager initiativ til at drøfte disse spørgsmål med skolens lærere og pædagoger med henblik på at styrke og udvikle den pædagogiske praksis.

REFLEKSIONSSPØRGSMÅL

- 1** Børnene fortæller, at meningsfuld og varieret undervisning er motiverende og vigtig for deres læring. Men de fortæller samtidig, at de oplever, det kun sker i mindre omfang.

Hvordan kan vi styrke elevinddragelsen og organisere hverdagen, så vi får den fleksibilitet og viden om elevernes perspektiv, vi har brug for, for at kunne tilrettelægge meningsfuld og varieret undervisning?

- 2** Børnene fortæller, at frisk luft og bevægelse giver variation i undervisningen, og at det kan gøre en stor forskel for deres læring og trivsel. Men de fortæller også, at jo ældre de bliver, jo mindre prioriteres bevægelse og frisk luft som en del af undervisningen.

Hvordan kan vi skabe gode rammer for bevægelse og fysisk aktivitet for alle børn gennem hele skoleforløbet?

- 3** Børnene fortæller, at lærere er afgørende for den gode stemning i undervisningen. Men de fortæller også, at de oplever, at lærere kan være med til at understøtte og legitimere, at børn bliver udskammet, grint af og udstillet af andre i klassen.

Hvordan kan vi som lærere og pædagoger blive bevidste om vores egen position og rolle i klassefællesskabet?

REFLEKSIONSSPØRGSMÅL

- 4** Børnene fortæller, at skældud, råb og trusler som metode til at skabe ro giver dem en følelse af utryghed, ubehag og uretfærdighed, og at det kan skabe modstand og demotivation. Men de har også en opfattelse af, at det er nødvendigt for de voksne at råbe og skælde ud for at skabe den ro, som er afgørende for børnenes koncentration.

Hvordan kan vi støtte hinanden i - så vidt muligt - at undgå skældud og i at tage ansvar for at reparere på relationen, hvis vi i afmagt kommer til at skælde et barn eller en børnegruppe ud?

- 5** Børnene fortæller, at de nogle gange har brug for at få opgaver og fagligt indhold grundigt forklaret for at lære noget. Men ikke alle børn er trygge ved at spørge om grundige forklaringer.

Hvordan kan vi som lærere få et bedre indblik i elevgruppen, og hvordan bruger vi den viden til at skabe de bedste læringsbetingelser for hvert enkelt barn?

- 6** Børnene fortæller, at de ønsker sig voksne i skolen, der interesserer sig for, hvordan de har det, og som med deres ord og kropssprog viser oprigtig interesse for børnenes læring og trivsel.

Hvordan kan vi støtte hinanden i at styrke lærer-elev-relationerne og sikre, at alle elever har en voksen, de er trygge ved?

- 7** Børnene fortæller, at fællesskabet i skolen er afgørende for deres skoleglæde. Men de fortæller også, at deres fællesskaber er under pres, bl.a. på grund af begrænsende normer.

Hvordan kan vi arbejde pædagogisk med at udfordre og bryde med de normer, der presser og begrænser børnene og fællesskaberne i skolen?

- 8** Børnene fortæller, at frikvartererne er et vigtigt og nødvendigt frirum. Men de fortæller også, at frikvartererne er svære for børn, der kommer i konflikter, og for børn, der ikke er en del af et trygt fællesskab.

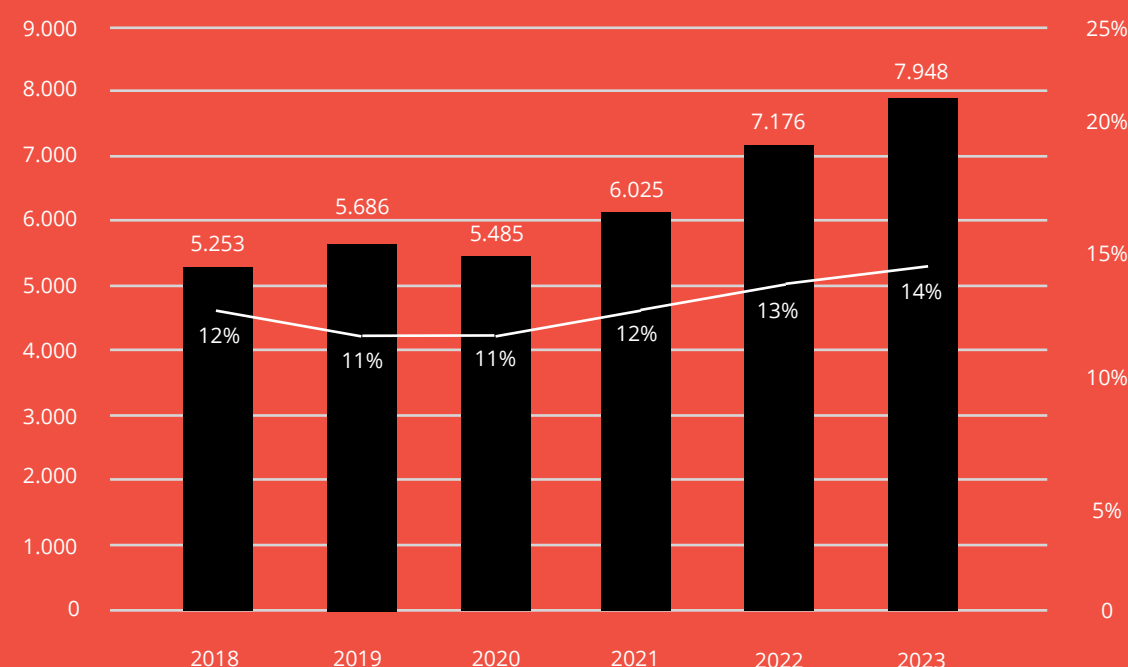
Hvordan kan vi sikre, at der er tilgængelige og nærværende voksne i frikvartererne, som understøtter inkluderende aktiviteter for alle børn, og som giver børnene en sikkerhed for, at de kan få hjælp med at løse svære situationer?

SAMTALER PÅ BØRNETELEFONEN OG HØRT

7.948

rådgivningssamtaler på BørneTelefonen og HØRT handlede i 2023 om skoleliv

I 2023 handlede 14 pct. af alle samtaler på BørneTelefonen og HØRT om skoleliv som fx mobning, trivsel, faglige problemer og relationen til de voksne.

Figuren er baseret på data fra BørneTelefonen og HØRT (fra 2022). Andele er regnet på baggrund af det totale antal rådgivningssamtaler det givne år. Skoleliv indbefatter trivsel i klassen/skolen, mobning i skolen, relation til lærer/pædagog, faglige problemer/lektier, skoleskift og skolefravær.

"Jeg skiftet skole for ikke særlig lang tid siden. Og har **INGEN** venner, hverdag når jeg sidder i klassen og venter på læren kommer, snakker allesammen, sammen. Og jeg sidder bare på min plads helt stille."
Pige, 11 år

"Jeg sidder tit alene ude i frikvartererne og når man skal vælge en gruppe til lave en skole opgave med er der aldrig nogen der gider at have mig med eller spørger mig. Jeg ville nogle gange ønske at jeg var populær, pæn, den seje pige men i stedet for er jeg den upopulær, grimme pige. Jeg føler ikke rigtig jeg kan snakke med mine forældre om det så det er derfor at jeg skriver dette brev."
Pige, 12 år

"I skolen føler jeg mig **ALTID** udenfor. Skole gør mig bare så endnu mere stresset at der er tidspunkter, hvor jeg går på toilet bare for at græde... Jeg har prøvet at snakke om det med min lærer, men de forstår det bare ikke."
Pige, 13 år

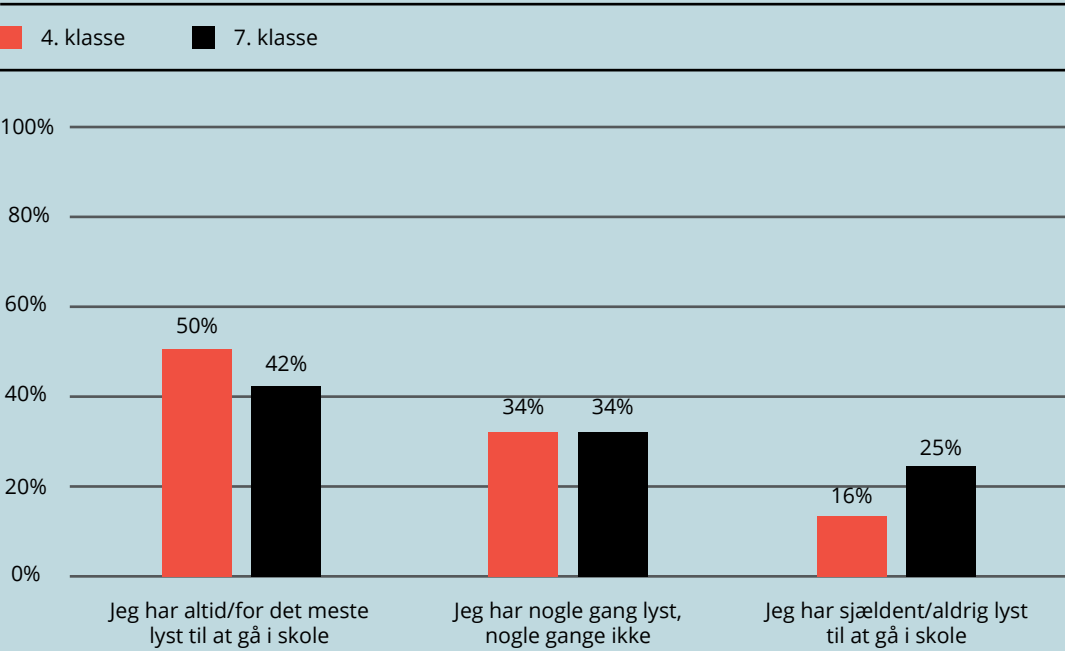
VIDEN FRA 2.250 BØRN I 4. OG 7.KLASSE

Hvert femte barn i 4. og 7. klasse har sjældent eller aldrig lyst til at gå i skole

Blandt alle børn i 4. og 7. klasse svarer hver femte (20 pct.), at de sjældent eller aldrig har lyst til at gå i skole. Knap halvdelen (46 pct.) har altid eller for det meste lyst til at gå i skole.

Manglende skolelyst er mere udbredt blandt børn i 7. end i 4. klasse: 25 pct. af børnene i 7. klasse har sjældent eller aldrig lyst til at gå i skole. Det gælder for 16 pct. i 4. klasse. Modsat har flere børn i 4. end i 7. klasse altid eller for det meste lyst til at gå i skole: Det gælder halvdelen af børnene i 4. klasse mod 42 pct. i 7. klasse.

Hvordan har du det for tiden med at gå i skole?

Panelundersøgelse blandt 2.250 børn fra 4. og 7. klasse. For yderligere oplysninger, se metodeafsnit.

Lange og kedelige skoledage giver mindre lyst til at gå i skole

Blandt de børn, der har svaret, at de sjældent eller aldrig har lyst til at gå i skole, angiver over halvdelen, at det er, fordi skoledagene er for lange. Seks ud af ti svarer, at det er, fordi det er kedeligt at gå i skole. Knap en tredjedel svarer, at det er, fordi de ikke kan være sig selv i klassen.

Hvordan kan det være, at du sjældent eller aldrig har lyst til at gå i skole?

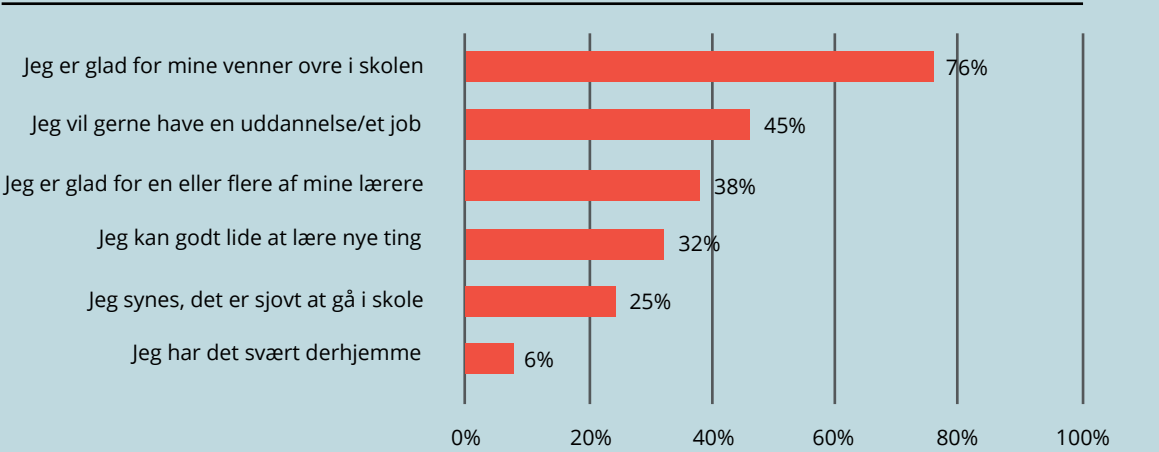

Figuren viser svar fra børn, der har svaret, at de sjældent eller aldrig har lyst til at gå i skole. Der er 440 børn fra 4. og 7. klasse, der har svaret på spørgsmålet om, hvordan det kan være, de sjældent eller aldrig har lyst til at gå i skole. Børnene har haft mulighed for at svare mere end én ting. For yderligere oplysninger, se metodeafsnit.

Venerne er vigtige

Blandt de børn, der altid, for det meste eller nogle gange har lyst til at gå i skole, svarer lidt over tre fjerdedele, at det er, fordi de er glade for deres venner i skolen.

Hvordan kan det være, at du altid, for det meste eller nogle gange har lyst til at gå i skole?

Figuren viser svar fra børn, der har svaret, at de altid, for det meste eller nogle gange har lyst til at gå i skole. Der er 1.740 børn fra 4. og 7. klasse, der har svaret på spørgsmålet om, hvordan det kan være, at de altid, for det meste eller nogle gange har lyst til at gå i skole. Børnene har haft mulighed for at svare mere end én ting. For yderligere oplysninger, se metodeafsnit.

BØRNE- NES INDBYRDES RELATIONER

”Hvis du sådan er meget træls-agtig, så er der ikke nogen, der gider at sådan være sammen med dig”

”Fællesskabet [...] Vi er jo allesammen gode venner”.

Sådan svarer Emil fra 4. klasse på spørgsmålet om, hvad der er det bedste ved at gå i skole. Emil udtrykker her, hvad mange børn oplever: Venskaber er afgørende for, om man har det godt i skolen.

I Børns Vilkaars spørgeskemaundersøgelse svarer tre ud af fire af de børn i 4. og 7. klasse, som altid eller for det meste har lyst til at gå skole, at det er, fordi de er glade for deres venner i skolen. I interviews fortæller børnene, at legen og samværet med andre børn giver energi, og bl.a. frikvartererne, hvor de har tid til at lege og være sammen, er noget af det, der hjælper dem gennem skoledagen. Fællesskabet er altså vigtigt for den gode skoledag. Også Sofia fra 4. klasse beskriver, at venskaberne er værdifulde:

Sofia, 4. klasse: Ja, jeg tror også skolen, det er også med til, at du får bedre venner, og du får, du lærer egentlig at passe på dine venner. Du lærer at have nogen, der holder af dig.

Fællesskabet kommer med en pris

Selvom venskaber og fællesskaber er vigtige for den gode skoledag, er det ikke alle, som føler sig inkluderede. Hvert tiende barn i 4. og 7. klasse føler sig ikke som en del af fællesskabet i klassen, og næsten hver fjerde mener ikke, man kan være sig selv i klassen, uden at blive drillet eller mobbet. Det viser spørgeskemaundersøgelsen, og oplevelsen af ikke at kunne være sig selv bliver blandt andet foldet ud af Balder og Sonja fra 4. klasse:

Interviewer: Kan man være den, man har fuldstændig lyst til at være, når man er henne i skolen?
Balder, 4. klasse: Nej.
Interviewer: Hvorfor?
Balder, 4. klasse: Fordi det går ikke.
Sonja, 4. klasse: Det er pinligt [...] Det er, fordi jeg er bange for, hvad andre tænker om én og sådan noget.

Gennemgående oplever børnene, at rammerne for at passe ind er snævre, og at de skal gøre en indsats for ikke at træde ved siden af. Og her spiller tøj og fysisk fremtoning en vigtig rolle. Det er afgørende at have det rigtige tøj i de rigtige farver, den rigtige makeup og de rigtige fritidsinteresser. Det fortæller først Josefine, derefter Tobias og Asbjørn, alle fra 7. klasse:

Josefine, 7. klasse: I dag kommer det meget an på det der med, du skal gå i det fede tøj, og du skal have det smarte hår, og du skal have den seje telefon, og sådan rigtig. Jeg tror, det kommer meget, altså det er sådan en bestemt ting, du skal have, for at du kan være med i gruppen, agtigt.
Tobias, 7. klasse: Man prøver ligesom, man skal have det rigtige tøj, man skal have fine sko, det er alt muligt.
Asbjørn, 7. klasse: Man kan ikke selv vælge, hvad man vil have på, fordi man skal have de rigtige mærker, rigtige tøj, rigtige alt muligt, for at passe ind. Og hvis man ikke har det, så er det, man bliver grint af.
Tobias, 7. klasse: Det svarer til, at alle gik i hvidt tøj, og så kom du i regnbuefarvet tøj.

Luna og Selma fra 7. klasse er enige i, at det handler om at passe ind i rammerne for at blive accepteret. Som Selma siger ”... Det er også, fordi sådan, folk er meget dømmende”. De fortæller samtidig, at det nogle gange kan være nødvendigt at forsøge at være ligesom dem, man gerne vil være venner med:

Luna, 7. klasse: Der er meget sådan en ramme for, hvis du tager det her på og ser sådan her ud, så kan du godt blive accepteret, men hvis du ser lidt anderledes ud, eller måske ikke går i det tøj, som alle synes er sejt, så bliver man sådan lidt ...
Selma, 7. klasse: Lidt mærkelig [...] Nogle gange så sådan, hvis der er nogen, man gerne vil lidt blive venner med, så prøver man meget ...
Luna, 7. klasse: At være som dem.

Fordi det er vigtigt ikke at være anderledes, bruger børnene meget energi på at ligne hinanden. Og faktisk er det kun derhjemme, man rigtig kan være sig selv, fortæller de. Her er det en flok piger fra 7. klasse:

Anne-Sofie, 7. klasse: Sådan derhjemme kan man godt være sig selv, fordi der har man, ens forældre har jo set én, fra man var helt lille, hvordan man ser ud og sådan. I skolen kan man, der skal man være ligesom alle de andre, sådan, hvad for noget tøj går de i, hvad for noget make-up har de på og sådan?
Rosa, 7. klasse: Og hvis du ikke lige har det rigtige make-up ...
Camille, 7. klasse: Eller tøj eller sådan noget.
Rosa, 7. klasse: Så er man også meget sådan [...] Fordi jeg tror, der er rigtig mange, der er usikre på om: ”Ej, men synes de nu om mit tøj eller mine sko eller mit hår eller”.

Det er dit eget ansvar at passe ind

Flere børn fortæller, at det er et individuelt ansvar, hvis man ikke passer ind eller har det svært socialt. Dette billede bekræftes af tidligere undersøgelser.³ Her er det børn fra 7. klasse, der fortæller:

- Thomas, 7. klasse: *Hvis du sådan er meget træls-agtig, så er der ikke nogen, der gider at sådan være sammen med dig.*
- Hjalte, 7. klasse: *Det er også forståeligt.*
- Rosa, 7. klasse: *Jeg tror også, det kommer an på, hvordan man sådan lidt selv fremstår.*
- Molly, 7. klasse: *Ja, hvis man virker sådan sur eller irriteret, så gider man bare ikke rigtig være sammen med personen.*
- Rosa, 7. klasse: *Man vil hellere hen til en, der er glad, end en der er sådan lidt ...*
- Anne-Sofie, 7. klasse: *Diva.*

Sol og Josefine fra 7. klasse er inde på noget af det samme. De fortæller, at børn, som føler sig udenfor, ofte sætter sig selv i en offerposition, men at det måske snarere er det dem selv, den er gal med:

- Sol, 7. klasse: *Det er også sådan noget, jeg synes, lærerne skal snakke med én om. Fordi der er tit nogen, som måske går rundt og ikke har det så nemt i pauserne, og så tænker de: "Okay, det er fordi, de andre ikke gider mig". Hvor jeg tror nogle gange, at der er nogen, der skal have en snak med lærerne, om det er noget, man selv gør, eller om det er noget, andre gør. Og så skal lærerne måske have en snak med nogen af de andre og spørge ind til dem sådan, om de synes, det er noget.*
- Josefine, 7. klasse: *Ja, det bliver meget andres skyld, hvis der er en person, der ikke føler sig med inde, så bliver det meget de personer [...]*
- Sol, 7. klasse: *Selvom det nemt også kan være personen selv, som måske kan være lidt sådan for meget eller blive meget sur eller sådan noget.*

Forældre: Mange børn føler sig forkerte i skolen

- 57 pct. af forældre til børn i indskolingen oplever, at enten deres eget barn eller andre børn i klassen føler sig forkerte pga. deres karaktertræk og interesser.
- 35 pct. af forældre til børn i indskolingen oplever, at enten deres eget barn eller andre børn i klassen føler sig forkerte pga. deres faglige kompetencer.
- 34 pct. af forældre til børn i indskolingen oplever, at enten deres eget barn eller andre børn i klassen føler sig forkerte pga. deres kropstype eller tøj.

Det viser en undersøgelse fra Epinion for Mary Fonden og Red Barnet fra 2023.⁴

Forældre: Dårliche relationer til andre børn kan skabe mistrivsel

Tre ud af fire forældre til børn, der mistrives i folkeskolen, vurderer, at relationen til andre børn er en af de vigtigste årsager til deres barns mistrivsel.

Det viser tal fra Skole og Forældre fra 2022.⁵

STEMNINGEN I KLASSEN

”Nogle gange, så tager hun bare nogen, når de ikke følger med, og så får hun dem til at lave en hel opgave foran hele klassen”

Også i undervisningen vil man gerne ligne de andre og ikke falde for meget udenfor. Mange børn fortæller, at de er bange for at blive til grin i klassen – og at lærerne spiller en stor rolle for, om det sker. De fortæller om lærere, der udstiller børn ved fx at bede dem løse en opgave foran hele klassen.

Mange børn frygter at falde udenfor eller udstille sig selv, og det gælder også i klasselokalet. Her handler det om ikke at lave fejl eller sige noget dumt, som kan få de andre til at grine. Frygten for andre børns reaktioner afholder mange fra at sige noget i klassen:

Sigrid, 4. klasse: *Hvis man måske siger et forkert svar, så bliver man grint af.*
Interviewer: *Hvad gør det ved en, hvis man bliver grint af?*
Sigrid, 4. klasse: *Man bliver ked af det. Og så tør man ikke at række hånden op igen [...]*
Alberte, 4. klasse: *Så tror man ikke på sig selv mere.*

Børnene er bange for, at de andre skal grine, og det opleves meget ubehageligt. Her er det Sørine og Signe fra 4. klasse:

Sørine, 4. klasse: *Det kan være, at alle vil grine af en, hvis man svarer forkert.*
Signe, 4. klasse: *Det prøvede jeg engang.*
Sørine, 4. klasse: *Også mig.*
Signe, 4. klasse: *Levende helvede [...]* *Så begynder de bare at grine af en [...]* *Så føler man, at man er i gang med at dø indeni. Man dør mentalt [...]* *Det er blandt andet det, der skete med mig. Jeg siger mindre nu.*

Sørine, 4. klasse: *Same.*

Mange børn kan genkende det med, at andre børn griner, hvis man siger noget forkert i timen – og at det kan betyde, at man lader være med at sige noget. Her er det først My, derefter Sofia, begge fra 4. klasse:

My, 4. klasse: *Altså i engelsktimerne, der rækker jeg heller aldrig hånden op, fordi jeg ved, at der er nogen drenge, som griner, hvis det er, at man ikke siger ordet rigtigt, og så tør jeg ikke række hånden op. Fordi så er jeg bange for at sige noget forkert, og så er jeg bange for, at de drenge så begynder at grine af mig, og det vil jeg ikke have.*

Sofia, 4. klasse: *Når nogen for eksempel står op, og vi laver quiz eller sådan. Så hvis man svarer noget helt forkert, så kan folk finde på at grine af det. På grund af at de egentlig synes, det er sjovt, men den person synes jo ikke, det er sjovt at stå deroppe og blive grint af, fordi den person kom til at sige noget forkert.*

Flere fortæller, at det ikke er lærerne, de er bange for at sige noget dumt overfor – det er de andre børn. Det er deres reaktioner, de er utrygge ved. Som Storm fra 7. klasse fortæller:

Storm, 7. klasse: *Jeg tror, der er mange, der sådan er bange for, hvad folk siger til det. Altså sådan om de griner eller gør grin med en eller et eller andet [...]* *Det kan jeg godt selv være nogle gange [...]* *Jeg tror, lærerne er jeg i hvert fald lidt ligeglad med. Jeg tror, det er mere dem fra klassen [...]* *Og så kan man godt måske tænke: ”Åh nej, hvad tænker de nu”.*

Børn i 6. og 9. klasse: Hver tredje er ikke tryk ved at fejle i timen

Flere end hvert tredje barn i 6. og 9. klasse føler sig i mindre grad eller slet ikke tryk ved at fejle eller sige noget forkert i timerne. Særligt høj er andelen blandt pigerne, hvor 42 pct. i mindre grad eller slet ikke føler sig trykke ved at fejle, mens det samme gælder for 32 pct. af drengene i 6. og 9. klasse.

Det viser tal fra Børns Vilkår fra 2020.⁶

Det er pinligt at blive udpeget til at svare, når man ikke har hånden oppe

Selvom børnene i undersøgelsen primært frygter andre børns reaktioner, så viser forskning, at læreren også spiller en afgørende rolle for, hvordan børnene har det indbyrdes. Læreren er i en magtposition i forhold til børnene, og lærere har derfor en stor betydning for stemningen i klassen, og for om børnene skal være bange for, at nogle af de andre griner af dem. Forskning viser, at en god stemning påvirker børnenes trivsel, faglige udbytte og deltagelsesmuligheder positivt.⁷

I denne undersøgelse fortæller mange af de interviewede børn, at de frygter, at læreren udpeger dem til at svare på noget i klassen, selvom de hverken kender svaret eller har hånden oppe. Her er det Rasmine og Karla fra 7. klasse:

- Rasmine, 7. klasse: *Jeg kan ikke svaret, hvis det for eksempel er i matematik. Og man sidder virkelig og prøver at regne det her skide stykke ud, ikke også? Og så kommer læreren.*
- Karla, 7. klasse: *Og så kommer læreren og siger –*
- Rasmine, 7. klasse: *Selvom der sådan er femogtyve andre, der rækker hånden op, sådan: ”Det skal være dig”.*
- Klara, 7. klasse: *[...] Der er mange andre, der rækker hånden op, og så tager de lige dig.*
- Rasmine, 7. klasse: *Ja, lige præcis.*
- Karla, 7. klasse: *Det kan jeg heller lide.*

Kasper og Nora fra 4. klasse kender godt til det med, at det kan være ubehageligt, når lærere udpeger børn til at svare, selvom de ikke har hånden oppe:

- Kasper, 4. klasse: *Når lærerne tvinger en til, hvis man ikke har forstået det, så skal man - så nogle gange synes man, det er pinligt at sige noget, hvis man siger det forkert, og så vælger de bare en og siger: ”Nej, men nu skal du”.*
- Nora, 4. klasse: *Og så siger du: ”Jeg ved det ikke” [...] ”Jeg havde ikke hånden oppe, jeg ved det ikke”, og så siger [lærer]: ”Men jeg er matematiklærer, så jeg må vælge alle, selvom man ikke har hånden oppe”.*
- Kasper, 4. klasse: *Og så en gang, så sagde han også hver gang, vi havde kommet til at gøre noget, så spørger han: ”Hvordan staver man til fjols?”*

Ifølge Kasper kan det være pinligt, når lærerne udpeger børn, som ikke kender svaret. Andre giver udtryk for, at de kan føle sig dumme, ubehageligt til mode, pressede og udstillede, når lærere udpeger dem til at svare på noget, de ikke har lyst til. Mille og Ellen fra 7. klasse fortæller:

- Mille, 7. klasse: *Man føler sig lidt dum måske nogle gange. Altså jeg ved i hvert fald, i matematik føler jeg mig dum på grund af min lærer.*
- Ellen, 7. klasse: *Ja, sådan kan jeg også godt have det nogle gange [...]*
- Mille, 7. klasse: *Jeg tror, hun synes, det er sjovt eller sådan. Jeg tror ikke, hun tænker over det.*
- Ellen, 7. klasse: *Jeg tror bare ikke, fordi nogle gange, så tager hun bare nogen, når de ikke følger med, og så får hun dem til at lave en hel opgave foran hele klassen. Og sådan, det er der mange, der synes er ret ubehageligt, når de ikke kan forstå det. Og sådan, så vil de jo hellere bare sidde og prøve at finde ud af det selv end at gøre det foran hele klassen.*

Nogle børn fortæller om oplevelser med lærere, der bevidst går efter dem, der ikke kan svare, eller dem, der ikke forstår det faglige. Her beskriver en gruppe piger fra 7. klasse, hvordan deres lærer belønner rigtige svar, men vælger børn, som ikke kender svaret:

- Luna, 7. klasse: *Hvis den her elev svarer det her spørgsmål rigtigt, så må vi alle sammen få pause fem minutter før [...] Og det er altid den, der ikke følger med i timerne, der bliver spurgt.*
- Astrid, 7. klasse: *Ja, eller dem, der har svært ved det.*
- Luna, 7. klasse: *Ja, det er altid dem, der har svært ved det, som ikke kan lige finde ud af at regne brøker, og så er det dem, der bliver spurgt om et brøk-spørgsmål.*
- Astrid, 7. klasse: *Og så må hele klassen få flødeboller.*
- Luna, 7. klasse: *Især da vi havde diktat. Så hvis den her person fik 13 ud af 13, så ville hun give os slikkepinde, og det skete jo aldrig [...]*
- Gry, 7. klasse: *Hvis man ikke får det rigtige, så bliver alle andre sådan sure på en.*
- Asta, 7. klasse: *Der ligger nok også et rimelig stort pres, fordi det afhænger af hele klassen. Og så sidder man og ikke har så nemt ved det, og så skal man få det rigtigt.*

Som Asta er inde på, påvirker lærerens opførsel relationen indbyrdes mellem børnene: Det barn, der bliver udpeget til at svare, risikerer, at de andre bliver sure, fordi svaret kommer til at påvirke resten af klassen.

Den nationale trivselsmåling: Hver femte elev er bange for at blive gjort til grin i klassen

- I skoleåret 2023-2024 var 22,4 pct. af eleverne i 4.-9. klasse for det meste eller altid bange for at blive gjort til grin i skolen. Det samme gjaldt for 18,6 pct. af eleverne i skoleåret 2014-2015.
- I skoleåret 2023-2024 var 9,6 pct. af eleverne i 4.-9. klasse uenige eller helt uenige i, at de andre elever accepterer dem, som de er. Det samme gjaldt for 6,2 pct. af eleverne i skoleåret 2014-2015.
- I skoleåret 2023-2024 var 10 pct. af eleverne i 4.-9. klasse uenige eller helt uenige i, at de hører til på deres skole. Det samme gjaldt for 5,6 pct. af eleverne i skoleåret 2014-2015.
- I skoleåret 2023-2024 følte 12,6 pct. af eleverne i 4.-9. klasse sig sjældent eller aldrig tryk i skolen. Det samme gjaldt for 8,3 pct. af eleverne i skoleåret 2014-2015.

Det viser tal fra den nationale trivselsmåling.⁸

Forskning: Den gode stemning sikrer børns læring i skolen

Læreren spiller en afgørende rolle i forhold til at sikre en god og tryk stemning i klassen. Som den mest magtfulde person i lokalet er læreren med til at bestemme, hvordan stemningen er, og en god stemning er afgørende både for, hvordan børnene har det, og for det faglige udbytte, børnene kan få af undervisningen. En undersøgelse fra Egmont Fonden fra 2013 viser samstemmende, at en god stemning i klassen er en af de vigtigste faktorer for børns lyst til at lære.⁹

UNGE PÅ BAGGRUND AF ANALYSEN: DET KAN SKABE ET GODT SKOLELIV

- Eleverne skal kende hinanden godt: "Det er sværere at grine ad nogen, man kender godt."
- Klassearrangementer kan skabe fællesskab.
- Lærerne skal afsætte timer til at fokusere på fællesskabet.
- Lærerne skal tale med eleverne om, at det er OK at fejle. Det er en del af det at lære.
- Opgaver kan gennemgås i grupper, inden det præsenteres for hele klassen, så er man ikke alene om sit svar.
- Lærerne skal sikre, at der ikke skabes utryghed – fx ved at undlade at udspørge elever, der ikke har hånden oppe.

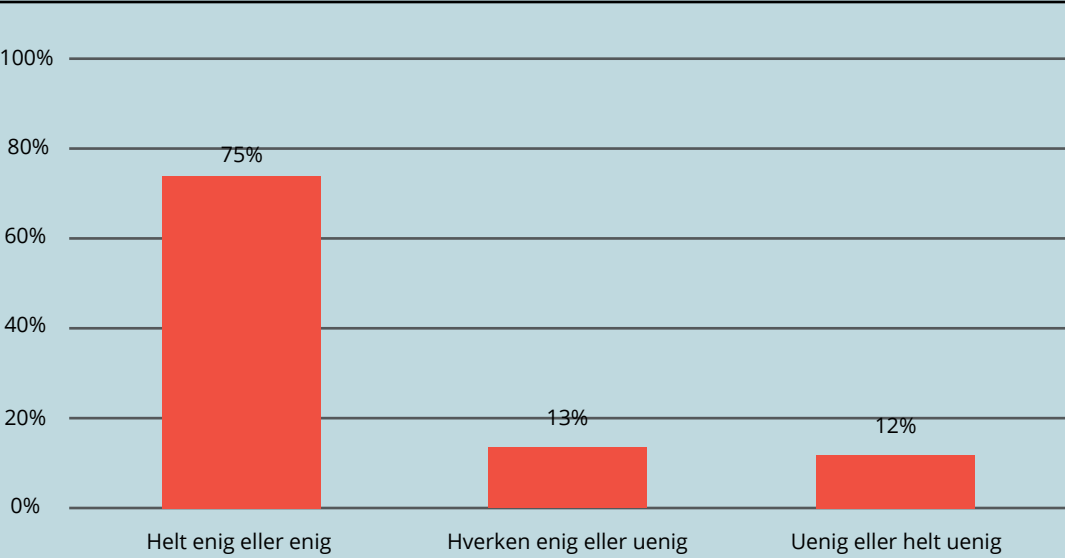
Anbefalingerne er udarbejdet på workshops med gymnasie- og FGU-elever. For yderligere oplysninger, se metodeafsnit.

Tre ud af fire føler sig som en del af fællesskabet i deres klasse

75 pct. af børn i 4. og 7. klasse er enige eller helt enige i, at de føler sig som en del af fællesskabet i deres klasse. 12 pct. er uenige eller helt uenige i, at de er en del af fællesskabet.

Der er ingen signifikant forskel på tværs af klassetrin i forhold til, om børnene føler sig som en del af fællesskabet eller ej. Det er der til gengæld mellem piger og drenge: 15 pct. af pigerne i 4. og 7. klasse er uenige eller helt uenige i, at de føler sig som del af fællesskabet i deres klasse. Blandt drenge i 4. og 7. klasse gælder det for 8. pct.

Jeg føler mig som en del af fællesskabet i min klasse

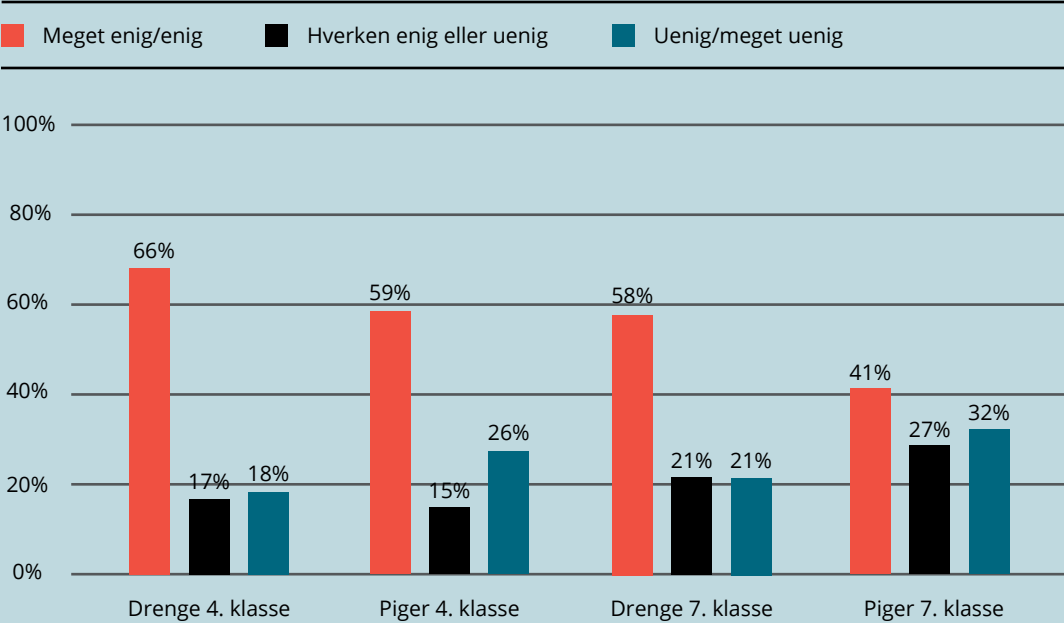
Panelundersøgelse blandt 2.250 børn fra 4. og 7. klasse. For yderligere oplysninger, se metodeafsnit.

Hver tredje pige i 7. klasse oplever ikke, at man kan være sig selv i klassen

Lidt over halvdelen (56 pct.) af alle børn i 4. og 7. klasse er helt enige eller enige i, at man i deres klasse kan være den, man er, uden at blive drillet eller mobbet. Modsat er knap hver fjerde (24 pct.) uenige eller helt uenige i, at man i deres klasse kan være den, man er, uden at blive drillet eller mobbet.

Drenge i 4. klasse er den gruppe, hvor flest oplever, at man i klassen kan være den, man er, uden at blive drillet eller mobbet. Her er det 66 pct., som er enige eller helt enige i det. Modsat gælder det for næsten hver tredje pige i 7. klasse, at de er enten uenige eller helt uenige i, at man i deres klasse kan være den, man er, uden at blive drillet eller mobbet.

I min klasse kan man være den, man er, uden at blive drillet eller mobbet

Panelundersøgelse blandt 2.250 børn fra 4. og 7. klasse. For yderligere oplysninger, se metodeafsnit.

FRIKVARTERERNE

”Der er mange, der bare ignorerer, at der er nogen, der går alene rundt”

Frikvartererne er en pause fra skolearbejdet, og for mange børn er det et frirum, hvor de kan være sammen med deres venner. Men for børn, der ikke er en del af et trygt fællesskab, kan frikvartererne være svære. Flere børn oplever, at de voksne er fraværende i frikvarteret, og at de ikke hjælper til, når ensomhed eller konflikter trænger sig på.

Børnene oplever gennemgående frikvartererne som et frirum, hvor de kan tage en pause fra det faglige og lade op. Børnene leger og har det sjovt med vennerne, og langt de fleste er glade for at holde frikvarter og oplever, at frikvartererne er centrale for, at de har lyst til at være i skole. Som Sander fra 7. klasse siger: ”Vi ville dø, hvis vi ikke havde frikvarter.” I spørgeskemaundersøgelsen angiver mere end otte ud af ti børn i 4. og 7. klasse, at de for det meste glæder sig til at holde frikvarter.

Både interviews og spørgeskemaundersøgelse viser dog samtidig, at frikvartererne ikke er et frirum for alle. 5 pct. af børn i 4. og 7. klasse er uenige eller helt uenige i, at de glæder sig til at holde frikvarter. Blandt piger i 4. klasse er det 10 pct.

I interviewene fortæller børnene, at frikvartererne kan være svære for børn, som ikke har det nemt socialt. Det er sårbart og kan være ensomt, hvis man ikke er med i en gruppe eller ikke har nogen, man er fast sammen med. Her er det Luna fra 7. klasse:

Interviewer: *Tror I, de fleste børn er glade for at have frikvarter?*
Luna, 7. klasse: *Det kommer nok an på, om man er i sådan en gruppe og sådan er sikker på, hvem man kan være sammen med, tror jeg [...] Hvis man nu ikke var sådan i en gruppe, eller man ikke havde nogen, man fast var sammen med, så kan det godt være, at man måske er sådan lidt: ” Okay, skal jeg sidde alene ude på toilettet eller hvad?”*

Det er også skrøbeligt, hvis man knytter sig for meget til en enkelt person, for vedkommende kan jo blive syg:

Chloe, 7. klasse: *Hvis du nu har holdt dig til en person i lang tid, men så er det, at personen sådan bliver syg, så har du ikke rigtig andre, du kan gå hen til [...]*
Alba, 7. klasse: *Ja, så man kan godt føle sig lidt udenfor for de andre, hvis de laver noget sjovt og sådan.*

Ligesom børnene har forskellige strategier til at være en del af fællesskabet, herunder at undgå at skille sig negativt ud eller være for anderledes, har de også konkrete strategier for at blive inkluderet i fællesskabet i frikvartererne. Esther og Mona fra 4. klasse sætter ord på nogle af de strategier, de anvender:

Esther, 4. klasse: *Jeg tror ikke, alle kan lide frikvarterer. Fordi der har været nogle gange, hvor jeg har synes, at frikvarteret ikke var så sjovt, fordi så har jeg ikke haft nogen at lege med, og så har jeg bare gået alene rundt i begge frikvarterer. Så har jeg ikke syntes, at det var særlig sjovt.*
Mona, 4. klasse: *Der er mange, der bare ignorerer, at der er nogen, der går alene rundt [...] Jeg går sådan rundt, så jeg spørger ikke helt. Først så starter jeg med lige at bare gå lidt, ikke så hurtigt forbi, bare sådan og se, om der er nogen, der opdager mig. Det er sjældent nogen, der gør det. Og så går man hen og spørger, må man godt være med? Nogle, de siger: ”Nej, vi vil gerne lege lidt alene”. Andre, de siger: ”Ja, kom med. Hvad skal du være?”*
Esther, 4. klasse: *Jeg har også prøvet, hvor jeg bare har gået forbi en masse, og så har de bare gået lige forbi mig uden at spørge, om jeg vil være med. Men jeg spørger altid folk, om de vil være med, fordi jeg ved, den der ensomhed, den føles ikke rar.*

Voksne er fraværende i frikvartererne

Nogle børn fortæller om nærværende voksne i frikvartererne, men mange oplever, at de voksne ofte er fraværende her. Det gælder både i forhold til at hjælpe børn, som har det svært socialt, og i forhold til at løse konflikter. Her er det Signe og Sørine, efterfulgt af Sofus og Sidsel, alle fra 4. klasse:

Signe, 4. klasse: *De går bare rundt og kigger, om folk er indenfor, så går de bare lidt rundt. De holder ikke helt øje med, om nogen har nogen venner.*
Sørine, 4. klasse: *De er lidt ligeglade [...]*
Signe, 4. klasse: *Ligesom [elev], de siger bare, hun skal gå udenfor, men hun har ikke nogen venner at være udenfor med.*

Interviewer: *Kan de voksne hjælpe, hvis der er nogen, der er udenfor i frikvarteret?*
Sofus, 4. klasse: *Overhovedet ikke.*
Sidsel, 4. klasse: *Nej.*

Flere børn fortæller, at de selv skal gøre noget for at få hjælp fra de voksne, og at de voksne, når de hjælper, primært træder til, hvis der er større konflikter eller slagsmål. Her er det en gruppe børn fra fjerde klasse, der fortæller:

- Conrad, 4. klasse:
Man skal selv hente dem, før de kommer [...] Og når der også er slåskamp, så går de på vejen hen, de løber ikke.
- Julius, 4. klasse:
Nej, jeg føler også bare, de er lidt ligeglade, hvad vi laver. De er bare ude for at få noget frisk luft.
- Agnete, 4. klasse:
Så er der en, der går over og henter en voksen, og så den voksne, den voksne går bare så langsomt, skynder sig slet ikke, og så når man kommer tilbage, så er der allerede en, der bløder eller har slået sig eller sådan noget.
- Julius, 4. klasse:
Det føles, som om de er ret ligeglade med, hvad vi laver. De tænker ikke så meget over, hvad vi laver.
- Agnete, 4. klasse:
De har bare slet ikke travlt. De går bare som, om de skal gå en tur [...]
- Conrad, 4. klasse:
Jeg synes, de skal lære at hjælpe lidt mere.

Mange børn kalder de voksne for ”gårdvagter” og beskriver, hvordan gårdvagterne fører tilsyn med børnene og løser problemer, men ikke er nærværende eller interesserede i dem. Børnene oplever, at de voksne er ligeglade både med dem og med de udfordringer, der kan opstå i frikvartererne – som når Conrad beskriver, at de voksne går i stedet for at løbe, når der er slåskamp. Børnene oplever også, at lærernes egne behov for pause kan kollidere med børnenes behov for støtte og hjælp. Sol fra 7. klasse fortæller:

- Sol, 7. klasse:
Jeg tror, der er flere af lærerne på vores skole, der har det mindset, at de tænker: ”Jeg har også pause nu. Jeg har ikke lige tid til at gå rundt og se, er alle okay, er der nogen der sidder selv?” og sådan noget.

Forskning: Det er vigtigt med nærværende voksne i frikvarteret

Sociale udfordringer og konflikter er en del af børns skoleliv, og nogle børn kommer i klemme, når deltagelse og fællesskabelse overlades til børnene selv. Det viser en rapport fra 2024, der peger på, at frikvartererne ikke bare er et sted, hvor børnene holder fri fra skolens undervisning, men også er et sted, hvor de forholder sig til skolelivets sociale udfordringer, og et sted, hvor mange af de børn, som har svære skoleliv, virkelig kan blive klemmt. Derfor har børnene brug for nærværende og engagerede voksne, også når de har frikvarter.¹⁰

Forskning: Gode relationer mindsker stress blandt elever

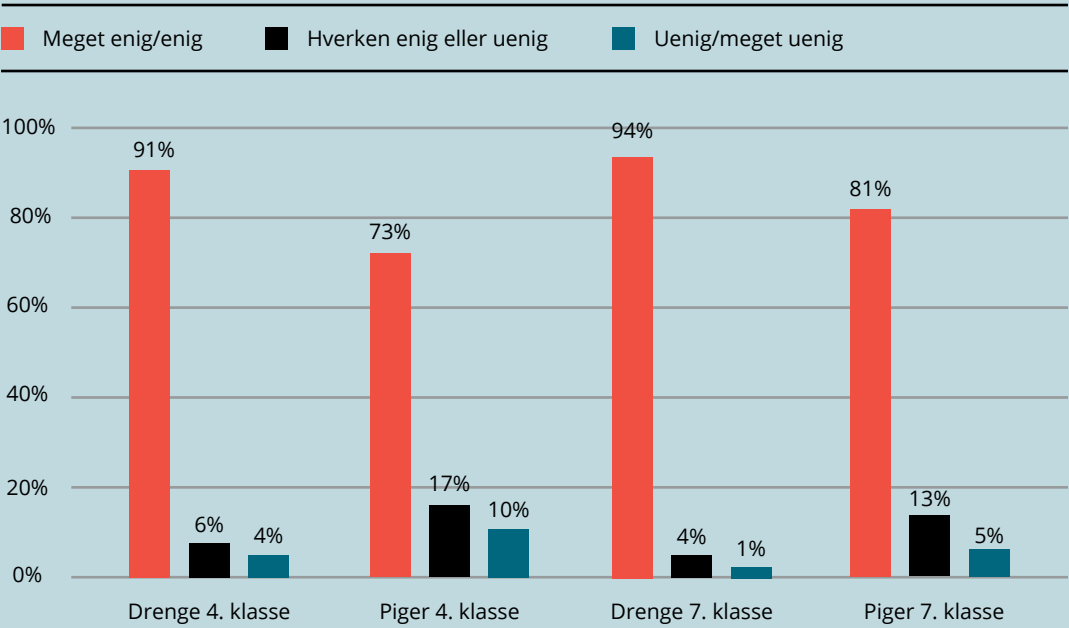
En norsk litteraturoversigt, som undersøger stress blandt børn og unge, peger på, at det mindsker risikoen for at opleve stress og problemer i skolen, når børn og unge har ikke-konfliktfyldte venskabsrelationer og ikke-konfliktfyldte relationer med lærere.¹¹

Otte ud af ti glæder sig til at holde frikvarter

Samlet set er mere end otte ud af ti (84 pct.) af børnene i 4. og 7. klasse enige eller helt enige i, at de for det meste glæder sig til at holde frikvarter. Interviewene viser, at de børn, der glæder sig, ofte fremhæver, at det er, fordi de så kan være sammen med deres venner. 5 pct. er uenige eller helt uenige i, at de for det meste glæder sig til at holde frikvarter.

Flere piger end drenge har det svært med frikvarteret. Hver tiende pige i 4. klasse er uenige eller helt uenige i, at de glæder sig til at holde frikvarter. Det gælder for 4 pct. af drengene. I 7. klasse er det 5 pct. af pigerne og 1 pct. af drengene, der ikke glæder sig til at holde frikvarter.

Jeg glæder mig for det meste til at holde frikvarter

Panelundersøgelse blandt 2.250 børn fra 4. og 7. klasse. For yderligere oplysninger, se metodeafsnit.

UNGE PÅ BAGGRUND AF ANALYSEN: DÉT KAN SKABE ET GODT SKOLELIV

- Lærerne skal være synlige i frikvartererne og hjælpe dem, der har brug for det.
- Lærerne har ansvar for at opdage, hvis nogen er udenfor fællesskabet.
- Lærerne skal sætte lege og aktiviteter i gang, som sikrer, at alle har nogen at være sammen med.
- Lærerne kan sammensætte legegrupper, så alle er trygge ved at lege med hinanden.
- Lærerne har ansvar for at skabe en kultur, hvor eleverne er opmærksomme på hinanden.

Anbefalingerne er udarbejdet på workshops med gymnasie- og FGU-elever. For yderligere oplysninger, se metodeafsnit.

SKÆLDUD OG FORSKELSBEHANDLING

”Man bliver jo ikke motiveret af, at ens lærer råber ad en”

Mere end hvert femte barn i 4. og 7. klasse oplever, at deres lærer skælder meget ud. Det er ubehageligt, særligt når det går ud over de forkerte, fortæller børnene. De fortæller også om lærere, der forskelsbehandler og skælder nogle mere ud end andre. Men skældud og sanktioner er kontraproduktivt og virker utrygt.

Skældud er en del af skolelivet for mange børn, og 22 pct. i 4. og 7. klasse oplever, at deres lærer skælder meget ud. Det viser Børns Vilkårs spørgeskemaundersøgelse. I interviews med 150 børn fra samme klassetrin hører vi, hvordan børn oplever skældud, og hvordan nogle lærere bruger sanktioner og forskelsbehandling.

Skældud påvirker skoleglæden

Det er ubehageligt at få skældud, og skældud betyder meget for, om børnene er glade for at være i skole. Det viser interviewene. Her er det Felix efterfulgt af Sif, begge fra 4. klasse:

Felix, 4. klasse: *Det gør meget for min dag, hvis jeg nu gør noget forkert i timen, at lærerne, de bare ikke råber ad os. Det gør bare min dag bedre, føler jeg [...] Men altså, jeg kan jo godt se, de skal jo også gøre det nogle gange, hvis folk, de bare ikke stopper.*

Sif, 4. klasse: *Det betyder virkelig meget, når de skælder ud, fordi den værste dag på skolen, det var nok da [barn] han løj, og så gav de mig skylden for noget, jeg ikke havde gjort. Og så råbte [lærer] af mig, og så fik jeg virkelig skældud, og jeg havde bare lyst til at gå hjem og så tage min taske, men det må jeg ikke.*

Skældud kan være ekstra ubehageligt, hvis børnene ikke har gjort det, de får skældud for. Sol fra 7. klasse fortæller:

Sol, 7. klasse: *Det er lidt træls, selvfølgelig træls at få skældud af en lærer, hvis man har gjort noget. Men det er endnu værre at få skældud af en lærer, når man ikke har gjort noget.*

Også truslen om skældud oplever børnene som utryg. En gruppe børn fra 4. klasse fortæller:

- Helle, 4. klasse:

My, 4. klasse:
- De siger sådan: "Sidste chance, ellers så ryger du op på kontoret".*
Som regel, når man siger: "Du kommer op på kontoret og får ringet hjem" og sådan noget, så er det, at de stopper. Fordi man skal sådan true dem agtig med lidt mere, lidt slemmere end bare: "Du bliver sendt ud for døren" eller: "Stop nu" eller sådan noget. Fordi så skal man ligesom sige, du kommer op på kontoret, før de sådan stopper.
- Sofus, 4. klasse:
- Jeg tror også, noget, der er en dårlig skoledag for mig, det er, når der er nogen, der larmer, og lærerne siger: "Det er sidste chance, det er sidste chance, det er sidste chance", og det bliver de bare ved med at sige. Men der sker aldrig noget, sådan rigtig.*
- Karlo, 4. klasse:
- Så de er lidt ligeglade, dem der får skældud.*

UNGE PÅ BAGGRUND AF ANALYSEN:
DÉT KAN SKABE ET GODT SKOLELIV

- Klasserne må ikke være for store – det skaber uro.
- Lærerne kan bruge bevægelse, pauser og brainbreaks for at forhindre uro.
- Lærerne skal gøre undervisningen engagerende og spændende, så eleverne ikke har lyst til at larme.

Anbefalingerne er udarbejdet på workshops med gymnasie- og FGU-elever. For yderligere oplysninger, se metodeafsnit.

Forskning: Skældud skader relationen mellem lærer og elev

Dansk forskning viser, at skældud igangsætter onde cirkler for børn, og det kan bl.a. give ondt i maven, ubehag i kroppen og forringe børnenes relationer til voksne og deres deltagelse i undervisningen.

Skældud påvirker desuden ikke kun det enkelte barn, der bliver skældt ud. Hele klassen bliver påvirket af den negative stemning, og skældud påvirker børnenes indbyrdes relationer i form af bl.a. irritabel og hånende adfærd, øget konfliktniveau og hæmmet samhørighed mellem børnene. Forskningen peger også på, at skældud kan bundfælde sig og legitimere en negativ kommunikationsform mellem børnene.

Skældud opstår typisk, når barnets adfærd ikke passer med de forventninger, de voksne har til, hvordan børn skal opføre sig i skolen. Det er fx, hvis barnet ikke sidder stille, tier stille, venter på tur og venter på at få lov, eller hvis de er grove verbalt eller fysisk.¹²

Nogle gange skælder lærerne de forkerte ud

Man kan få skældud, hvis andre børn beskylder én for noget, man ikke har gjort. Man kan også blive skældt ud på grund af larm i timen. Og her fortæller flere børn, at lærerne nogle gange tager fejl af, hvem der larmer. Her er det først Bastian og Kasper fra 4., efterfulgt af Hjalte fra 7. klasse.

- Bastian, 4. klasse:

Kasper, 4. klasse:
- Så kan det godt være, at de bare lige har set, at der var nogle, der også var med til det, men de havde ikke rigtig gjort noget. De var ikke sådan med på en måde. Og så siger de, at de også skal stoppe, selvom de ikke har gjort noget som helst [...]*
Så tænker man: "What the fuck?"
- Hjalte, 7. klasse:
- Der var engang, hvor [barn] sad og larmede, og så synes læreren åbenbart, at jeg sad og larmede sammen med ham og lavede håndtegn op til ham. Og så smed hun mig og ham ud, selvom det var ham, der sad og larmede.*

Flere børn taler om misforståelser, og at man kan blive uretfærdigt behandlet, når nogen larmer. Det gælder bl.a. for Sol fra 7. klasse:

Sol, 7. klasse: *Jeg tror nogle gange, så er der nogen, der bliver sendt ud, som slet ikke har gjort noget. Så nogle gange, så tror jeg sådan lidt, at lærerne skal have flere af elevernes mening på det, om de egentlig har gjort noget eller ej. Fordi jeg har tit oplevet, at der er nogen, der er blevet virkelig uretfærdigt behandlet [...] Og så tror jeg bare tit, at måske læreren ikke lige hører, hvem det var, der egentlig snakkede, og så er der nogen, der bliver smidt ud, som ikke engang har snakket. Ellers så var det, fordi de forklarede en opgave eller sådan noget, som rent faktisk var faglig. Så jeg tror tit, det er sådan lidt, lærerne, de misforstår det.*

Karen er enig med Sol i, at det ikke er usædvanligt, at nogen bliver skældt ud, selvom de ikke har gjort noget. Ifølge Karen påvirker det også de andre børn:

Karen, 7. klasse: *Og så sender hun også bare nogle gange nogen af drengene ud, som overhovedet ikke har gjort noget. Og det er sådan lidt, det påvirker også os andre, fordi vi synes jo også, det er uretfærdigt for den person, der bliver smidt ud af klassen.*

Her peger Karen på et aspekt af skældud, som også bekræftes i forskningen: Skældud har ikke kun negative konsekvenser for det barn, der bliver skældt ud. Det påvirker hele børnegruppen. Udover at skældud skaber dårlig stemning og er ubehageligt for de andre børn at overvære, så kan skældud også være med til at legitimerer en negativ kommunikationsform indbyrdes mellem børnene.¹³

Det går ud over hele klassen, at nogen larmer

Flere fortæller, at nogle lærere lader det gå ud over hele klassen, når nogle gør noget, de ikke må, og at hele klassen kan blive sanktioneret, selvom det fx kun er få børn, der larmer:

My, 4. klasse: *Hvis det er, at folk råber eller sådan noget, og så er det hele klassen, der sådan får skældud.*

Sol, 7. klasse: *Så bliver læreren sådan rigtig sur på alle, selvom det kun måske er en lille gruppe, der gør det. Og det er bare sådan lidt træls for alle de andre også.*

Børnene fortæller bl.a. om lærere, der kan finde på at aflyse pauser for hele klassen eller fratage muligheden for at bruge computer:

Hugo, 7. klasse: *Altså, det sker nogle gange, lad os nu sige, at lærerne siger: ”Om et kvarter har I en pause”. Og så er der en, der larmer, så fjerner de bare pausen helt [...]*

Bjarke, 7. klasse: *Så har man ventet på noget, og så er der lige en, der synes, de skal ødelægge det.*

Nikolaj, 4. klasse: *Bare fordi der er én i klassen, som måske ikke opfører sig ordentligt, så skal det gå udover hele klassen nogle gange [...] For eksempel: ”I må få computer, hvis I laver to opgaver i danskhæftet” eller et eller andet. Og så bare, fordi der nogle gange er én, der laver noget, som personen ikke må, så skal det så gå udover hele klassen.*

Karlo og Helle fra 4. klasse er enige i, at det kan gå ud over hele klassen, når der er nogen, der larmer. Det kan nemlig betyde, at der er ting, man ikke får lov til. Men ifølge dem kan det også betyde, at timen inddrages til at snakke om det, der er sket:

Karlo, 4. klasse: *Hvis man nu har den samme lærer på en dag, og første time er gået dårligt, og så giver læreren ikke lov til så meget, det er jo også, hvad hedder det, klart, men det er bare lidt irriterende for resten af klassen, hvis det kun er en eller to, der har larmet [...]*

Helle, 4. klasse: *Det sker ret tit [...] Så skal vi alle snakke om det eller et eller andet. Og så bruger vi vores time på det.*

Nogle børn oplever, at skældud er nødvendigt

Nogle børn giver udtryk for, at de oplever, at skældud kan være nødvendigt for at håndtere den larm, der ofte fylder i timerne. Alma fra 4. klasse og Alba og Sigrid fra 7. klasse fortæller:

Alma, 4. klasse: *Altså, man bliver jo nødt til at skælde ud, fordi ellers så tænker børnene: ”Nå, hun skælder ikke ud, så kan jeg bare blive ved med at sidde her og råbe op og kaste med papirskugler”.*

Alba, 7. klasse: *Altså hvis der er meget larm, så er det jo fint nok bare lige sende dem ud af klassen eller sådan noget.*

Sigrid, 7. klasse: *Ja, jeg tænker også, det er meget fair [...] Altså hvis vi larmer meget. Hvis der er nogen drenge eller nogen piger eller sådan, nogen bestemte, der ikke lige helt kan finde ud af sådan at tie stille, så tænker jeg, det er helt fint, at vi får skældud. Fordi det er jo fair nok, ellers så lærer vi jo ikke noget.*

Børnene oplever, at det er nødvendigt, at lærerne råber og skælder ud for at få ro, så de kan lære noget. Disse oplevelser og perspektiver underbygges af forskning på området, der ikke kun understreger, at skældud er skadeligt, men også, at nogle børn efterspørger skældud, fordi de tror, at det er det, der skal til, fordi de ser, at det er den løsning, lærerne griber til.¹⁴

Men selvom nogle børn efterspørger skældud, er der samtidig flere, der fortæller, at det ikke virker som tiltænkt:

Mathilde, 7. klasse: *Man bliver jo ikke motiveret af, at ens lærer råber ad en. Så gider man jo bare mindre at lave det, fordi så bliver man bare sur.*

Nogle børn får mere skældud end andre

Det er ikke alle børn, der får lige meget skældud. Det kan der være mange årsager til. Men en af årsagerne er ifølge flere børn, at lærere ofte har yndlingselever, som sjældent får skældud. Det fortæller Elliot fra 7. og Rose fra 4. klasse:

- Elliot, 7. klasse:

Jeg synes, stort set alle lærere har favoritter. Der er meget særbehandling [...] De kan nemt begynde at skælde ud på nogen, som nærmest ikke engang gør noget. Og så er der andre, der bare står og larmer, og det er de helt ligeglade med [...] Det synes jeg er træls.
- Rose, 4. klasse:

Jeg føler bare nogle gange, at [lærer] har et yndlingsbarn [...] Hun får næsten aldrig skældud.

Ifølge børnene slipper yndlingselever bl.a. lettere, når der er konflikter. Det fortæller Sofus fra 4. klasse:

- Sofus, 4. klasse:

Nogle gange føler jeg, at der er en eller anden yndlings eller to yndlingspersoner [...] Hvis man kommer i en konflikt med dem, eller der er en fem-mandskonflikt, så er det altid dem, der nogle gange slipper væk med det.

Det modsatte forekommer ifølge børnene også, nemlig at nogle børn altid får skældud. Her er det først Sigrid fra 4. klasse og så Sol fra 7. klasse:

- Sigrid, 4. klasse:

[Barn] og [barn] får meget mere skældud end nogen af os alle. Jeg får næsten ikke skældud, når jeg snakker med nogen.
- Sol, 7. klasse:

Nogle gange, så er der nogen lærere, de viser lidt mere tydeligt, hvilke elever de måske bedre kan lide end andre elever. Det tror jeg også helt klart påvirker timerne og sådan noget [...] Altså jeg kan mærke det ved, at jeg har i hvert fald en lærer, som måske nogle gange bliver lidt sur på mig eller måske sådan lige tænker: "Okay, jeg gider simpelthen ikke lige høre på dig" eller sådan noget og så ikke lytter til det, jeg spørger om. Ellers så har jeg også lagt mærke til, at der er nogen lærere, der gør det ved andre, hvor de lytter til en person, men ikke lytter til en anden.

Børnenes fortællinger tyder også på, at drengene ofte får mere skældud end pigerne. Det fortæller Kasper, Nora og Sidsel fra 4. klasse:

- Kasper, 4. klasse:

Det er, fordi at nogle af lærerne, de er også sødere ved pigerne, end de er ved drengene.
- Nora, 4. klasse:

Ja, det er rigtigt.
- Sidsel, 4. klasse:

Det er faktisk ikke engang løgn.

Her er det Tobias og Alberte, begge fra 4. klasse, der fortæller:

- Tobias, 4. klasse:

De siger, at drengene skal lade være med at sidde alt for meget ved siden af hinanden, og at vi fjoller alt for meget. Og så, hvad hedder det, lige bag os, der sidder der fire piger, der snakker og laver en hel salon, og så siger de ikke noget til det.
- Alberte, 4. klasse:

I musik er det jo drengene, der får mest skældud, selvom pigerne også kan snakke og pjatte en lille smule. Men det er, som om at [lærer] holder mest øje med drenge, så det er ikke altid, han lægger lige så meget mærke til det med pigerne. Så nogle gange kan pigerne også hviske lidt eller lege, men det bliver [lærer] ikke sur over. Jeg ved ikke, om det er, fordi han ikke ser det eller hvorfor, men han bliver meget sur på drengene.

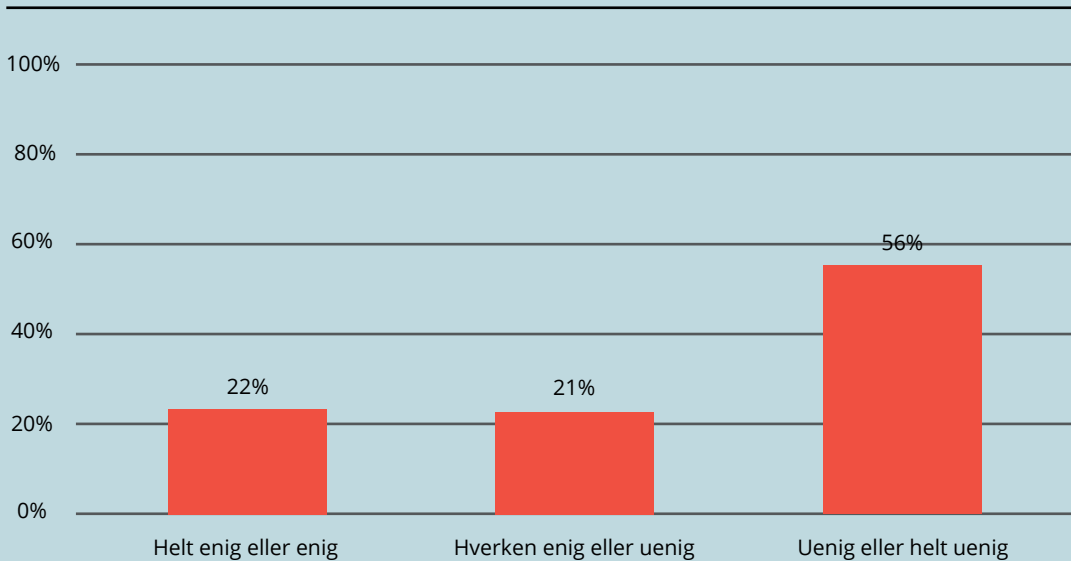

Hvert femte barn er enig i, at deres lærer skælder meget ud

Lidt over en femtedel (22. pct.) af børn i 4. og 7. klasse er enige eller helt enige i, at deres lærer skælder meget ud. Lidt over halvdelen (56 pct.) er uenige eller helt uenige i, at deres lærer skælder meget ud.

Blandt drenge i 4. klasse er der 27 pct., der er enige eller helt enige i, at deres lærer skælder meget ud. Det er signifikant flere end blandt pigerne i 4. klasse, hvor det gælder for 19 pct. I 7. klasse er der ingen forskel mellem drenge og piger.

Min lærer skælder meget ud

Panelundersøgelse blandt 2.250 børn fra 4. og 7. klasse. For yderligere oplysninger, se metodeafsnit.

UNGE PÅ BAGGRUND AF ANALYSEN: DÛT KAN SKABE ET GODT SKOLELIV

- Lærerne skal undgå at udstille nogen, og de skal tale ordentligt til eleverne.
- Lærere skal stoppe med at sende elever uden for døren.
- Lærerne skal motivere eleverne med belønning frem for sanktioner og straf.

Anbefalingerne er udarbejdet på workshops med gymnasie- og FGU-elever. For yderligere oplysninger, se metodeafsnit.

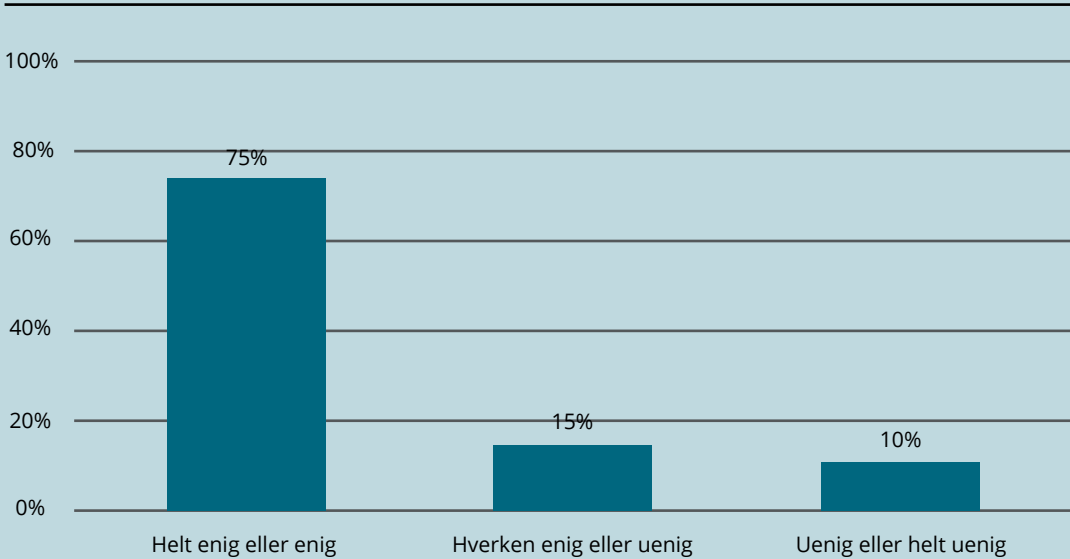
Tre ud af fire børn kan godt lide deres lærer

Tre ud af fire børn i 4. og 7. klasse er enige eller helt enige i, at de godt lide deres lærer. Hver tiende er uenige eller helt uenige i, at de godt kan lide deres lærer.

I 7. klasse er 66 pct. enige eller helt enige i, at de godt kan lide deres lærer. I 4. klasse gælder det for 82 pct. Modsat er der 14 pct. i 7. klasse, der er uenige eller helt uenige i, at de godt kan lide deres lærer. Det gælder for 7 pct. i 4. klasse.

I 4. klasse er der en signifikant kønsforskel: 85 pct. af pigerne mod 78 pct. af drengene er enige eller helt enige i, at de godt kan lide deres lærer. Modsat er der 9 pct. drenge mod 6. pct. piger i 4. klasse, der er uenige eller helt uenige i, at de kan lide deres lærer. I 7. klasse er der ingen signifikant forskel mellem piger og drenge.

Jeg kan godt lide min lærer

Panelundersøgelse blandt 2.250 børn fra 4. og 7. klasse. For yderligere oplysninger, se metodeafsnit.

ELEVRÅDSREPRÆSENTANTER EFTERLYSER INDDRAGELSE OG RUMMELIGHED

Skolestyrken er et trivselsprogram, der tilbyder skoler én samlet indsats til at fremme skoletrivsel og bremse mobning fra 0. til 10. klasse.¹⁵ I forbindelse med arbejdet med Skolestyrken har grupper af elevrådsrepræsentanter samt lærere svaret på en række spørgsmål om børnenes trivsel i skolen.¹⁶

Elevrådsrepræsentanter: Børn bliver ikke inddraget i skoledagen

- Fire ud af ti af grupperne oplever ikke, at børnene er med til at bestemme, hvad de skal arbejde med i timerne.
- Hver fjerde gruppe oplever ikke, at de voksne er gode til at lytte til alle børn.
- Hver tredje gruppe oplever ikke, at de voksne taler med børnene om, hvordan en god skole skal være.

Elevrådsrepræsentanter: Mange børn kan ikke være sig selv uden at blive mobbet eller holdt udenfor

- Hver fjerde gruppe oplever ikke, at børnene på deres skole kan være sig selv, uden at blive mobbet eller holdt udenfor.
- Halvdelen af grupper er uenige i, at ingen på deres skole bliver gjort til grin.
- Hver tredje gruppe er uenig i, at det er nemt at få fat i en lærer i frikvartererne, hvis man har brug for det.

Lærere: Børn kan godt lave fejl uden at blive gjort til grin

- Tre ud af fire lærere oplever, at børn kan lave fejl uden at blive gjort til grin. Lidt over hver fjerde oplever ikke, at børn kan lave fejl uden at blive gjort til grin.
- Halvdelen oplever ofte eller en gang imellem nedværdigende eller stigmatiserende sprog og handlinger blandt børnene.
- Tre ud af fire oplever, at børn ofte hjælper hinanden med noget, der er svært.
- Halvdelen oplever, at børn ofte giver hinanden positiv feedback.

DEN GODE PRAKSIS I UNDERVISNINGEN

”Samtidig med at han laver lidt sjov ud af det, så kan man ligesom også lytte efter og få ret meget ud af det”

Variereret undervisning med lærere, som er nærværende, tålmodige og gode til at forklare. Det er noget af det, der ifølge børn i 4. og 7. klasse skaber et godt skoleliv. Omvendt virker kedelige og lange skoledage med ensformig og stillesiddende undervisning demotiverende.

Hvert fjerde barn i 4. og 7. klasse har sjældent eller aldrig lyst til at gå i skole, viser spørgeskemaundersøgelsen. Og de primære årsager er, at skoledagene er lange og kedelige. I interviews hører vi om betydningen af varieret og motiverende undervisning med hjælpsomme og tålmodige lærere, som giver plads til fysisk aktivitet og frisk luft.

Sjove lærere gør undervisningen bedre

- Noah, 4. klasse: Jeg synes, [lærer] er rigtig god. Han er god til at hjælpe, hvis man nu har det svært, det har jeg også haft.
- Sofia, 4. klasse: Og så er han også lidt sjov. Altså han kan godt pjatte, selvom det er, at vi faktisk skal lave noget [...] Ja, og så skal de kunne hjælpe, når man har brug for det, men de skal nok også kunne have lidt humor, der ligesom gør timen sjov. Altså at man ligesom hygger sig.

Noah og Sofia indrammer her to centrale budskaber fra børnene i både 4. og 7. klasse: Den gode lærer skal hjælpe og være nærværende, både fagligt og emotionelt, og så må læreren også meget gerne være sjov. Det er en pointe, der går igen blandt flere børn. Her er det Simon fra 4. klasse:

- Simon, 4. klasse: Jeg føler, at det er sjovt, når der bliver lavet nogle jokes nogle gange. Der er også lidt humor i timerne. I stedet for, at det bare er sådan: ”Nå, jeg kan se, du ikke laver noget, kom i gang”.

Hvis børnene keder sig, trives de dårligere, og deres forudsætninger for at lære bliver mindre. Når læreren derimod er sjov, bliver der skabt et motiverende undervisningsmiljø, der gør det nemmere for børnene at fastholde opmærksomheden. Det viser forskning, som også peger på, at en god stemning i klassen er helt central for børnenes trivsel og læring.¹⁷ Som Helle fra 4. klasse fortæller, gør en sjov og rar stemning, at børnene lytter efter:

- Helle, 4. klasse: Nogle gange, så laver han lidt sjov med tingene, vi skal lære, og det synes jeg er ret fedt. Og så samtidig med at han laver lidt sjov ud af det, så kan man ligesom også lytte efter og få ret meget ud af det.

Den gode lærer er tålmodig og god til at forklare

Flere børn fortæller, at det er vigtigt, at lærerne er gode til at forklare det, børnene skal lave, og at lærerne er tålmodige, hvis børnene ikke forstår det. Lærerne skal være opsøgende og nysgerrige, når børnene ikke laver det, de skal. Det fortæller Jakob fra 4. klasse:

- Jakob, 4. klasse: I stedet for at sige med sådan en sur stemme: ”Kan du så komme i gang?” Så går man hen og spørger, hvad problemet er.

Det er vigtigt, at lærerne ikke bliver sure, hvis børnene ikke forstår, hvad de skal. Her er det Luna fra 7. klasse:

- Luna, 7. klasse: Sådan bliver nemt sur, hvis man ikke forstår det, og går ud fra, at man ikke forstår det, fordi man ikke lytted. Men det er egentlig bare, fordi de forklarer det dårligt.

Det kan altså være frustrerende for børnene, hvis de oplever, at lærerne ikke forklarer det faglige på en måde, så de kan forstå det – og særligt, hvis lærerne bliver sure, når børnene ikke laver det, de skal. Harald og Hugo fra 7. klasse er enige i, at det er vigtigt, at lærerne er gode til at forklare. Nogle gange går det nemlig så hurtigt, at de ikke når at forstå det, og hvis man spørger igen, får man måske at vide, at man ikke har hørt efter:

- Interviewer: Er der andre ting, hvor I tænker, at det skal en god lærer i hvert fald ikke gøre? Harald, 7. klasse: Forklare tingene for hurtigt. Fordi man kan ikke rigtig sige, at de skal gøre det igen [...] Hugo, 7. klasse: Også fordi nogle gange, når man gør det, så siger de sådan, at man ikke har fulgt med og sådan noget. Harald, 7. klasse: Ja, præcis, at man ikke har hørt efter.

Det er vigtigt med eksempler i undervisningen

Mens nogle børn fortæller om lærere, som er dårlige til at forklare, eller som forklarer tingene for hurtigt, fremhæver andre lærere, som er rigtig gode til at forklare. Her er det Freja og Mingus fra 4. klasse:

- Freja, 4. klasse:

Han er rigtig god til at hjælpe mig i matematik [...] Han siger ikke bare, hvad der står i opgaven, han giver et eksempel til, hvad man kan gøre [...]
- Mingus, 4. klasse:

Ja, og det gør de andre lærere ikke.

Simone fra 4. klasse fortæller, at det også er vigtigt med lærere, som hjælper og roser. Og som giver alle børn tid til at løse opgaverne, før de går videre i undervisningen.

- Simone, 4. klasse:

Vores engelsklærer, hun hjælper mig meget. Og så sidder jeg oppe ved hendes bord, fordi jeg har svært ved engelsk. Og så roser hun mig, når jeg laver det, på grund af jeg fatter hat af det [...] Måske, hvis alle har hånden oppe, og alle andre personer end mig er færdige, men jeg har ikke fået hittet regnestykket ud, så venter hun, til jeg klar, og jeg kan sige svaret. I stedet for at hun tager en, der er superhurtig til at regne.

Den gode lærer er nærværende og forstår børnene

Ud over det faglige nævner flere børn, at den gode lærer er empatisk og medfølende, i forhold til hvordan børnene har det. Det fortæller Frederik fra 7. klasse:

- Frederik, 7. klasse:

Og de kan forstå, hvordan man sådan har det, sådan på en eller anden måde [...] De lytter til en. De gider lytte til en.

Mads fra 4. klasse er enig i, at det er vigtigt, at læreren lytter og forstår, hvordan barnet har det. Det kan fx være, hvis man bliver drillet:

- Mads, 4. klasse:

En, som kan forstå det, som barnet siger. Altså sådan, der forstår en, og sådan måske kan medføle lidt og sådan hjælpe [...] Det er sådan, hvis der er en, der bliver drillet, så kan man, som man er tryk ved at gå over og sige det til.

Sofia og William fra 4. klasse fremhæver, at lærerne også skal lytte til børnene, hvis de kommer med nogle problemer hjemmefra. De beskriver samtidig, at det er vigtigt, at læreren med sit kropssprog viser interesse og faktisk lytter til det, barnet fortæller:

- Sofia, 4. klasse:

De lytter jo til en, og de prøver at hjælpe, når man har brug for det, og hvis nu man har problemer derhjemme eller noget, så skal man kunne gå over og fortælle det [...] I stedet for bare at stå og sige sådan: "Ej, det må du altså klare selv" eller "Det kan jeg ikke lige nu, jeg har ikke tid" eller bare sidder sådan og gør sådan i bordet [slår utålmodigt i bordet] eller sådan og virker ikke interesserede [...] Men hvis nu man sidder og kigger på den person. Nu bruger jeg bare lige dig, så sidder man og kigger på den person og faktisk lytter til, hvad den siger, og man prøver sådan ligesom at hjælpe [...]
- William, 4. klasse:

Man kan bare se, hvordan udseendet er ved dem, om de ser ligeglade ud, eller om de ser ud, som om de godt vil.
- Sofia, 4. klasse:

Om de ser sådan interesserede ud.

Børn efterspørger varieret undervisning

Flere børn fortæller, at variation og bevægelse er vigtigt for den gode skoledag. Men det er samtidig tydeligt, at det ikke altid sker. Her er det Sofus fra 4. og Elliot fra 7. klasse:

- Sofus, 4. klasse: *Vi laver meget det samme hele tiden. Enten så sidder vi bare på vores plads og sidder og kigger i en engelskbog.*
- Elliot, 7. klasse: *Jeg synes ikke, der er særlig meget plads, i forhold til at vi er femogtyve elever. Og når vi ikke må gå ud, det må vi jo nærmest aldrig, så sidder vi femogtyve inde i sådan et lille lokale og arbejder.*

Mens Elliot og Sofus fortæller om ensformig og stillesiddende undervisning, fortæller andre om kvaliteten af varieret undervisning. De vil gerne have mulighed for at sidde forskellige steder, spille faglige spil og være aktive, og det sker heldigvis også. Det fortæller Hjalte, Nor og Thomas fra 7. klasse:

- Hjalte, 7. klasse: *Lave ting, hvor man går rundt og laver alt muligt forskelligt på skolen. I stedet for bare at sidde og høre læreren snakke en hel time.*
- Nor, 7. klasse: *Det gør vi tit i dansk. Nogle gange, så har vi været rundt, hvor så skulle vi tage sådan nogen billeder, der passede til et ægte eventyr [...]*
- Thomas, 7. klasse: *Jeg synes bare, det er mere spændende end at sidde ned og lave absolut ingen ting.*

Flere børn efterspørger at komme rundt på skolen og lave forskellige aktiviteter. Ofte handler det om at integrere leg i undervisningen. Og det kan gøres på mange forskellige måder. Sebastian og Ludvig fra 7. klasse taler positivt om en projektuge, hvor de gennem leg skulle lære at budgettere:

- Sebastian, 7. klasse: *Vi har haft projektuge, og så var der på et tidspunkt, hvor vi havde en anden lærer, hvor vi lavede nogle mini-projekter, hvor vi havde budget. Og så skulle vi ligesom være i en gruppe, og så skulle vi sådan planlægge en rejse. For eksempel til New York eller sådan noget. Og så skulle vi fordele pengene over to uger [...]*
- Ludvig, 7. klasse: *Og så skulle vi også lige sådan tage i mente mad og hotel.*

Andre børn fortæller, at det er sjovt med forskellige typer spil, som kan integreres i undervisningen. Her er det My fra 4. og Astrid fra 7. klasse:

- My, 4. klasse: *Nogle gange, så kan det være rigtig kedeligt bare at sidde og lave normal matematik i sin matematikbog, og så med matematikspil, der kan man så lære - eller man kan ikke - jo man lærer noget, men sådan på en sjov måde, hvor man ikke bare sidder stille og sådan noget.*
- Astrid, 7. klasse: *Ja, man kan jo for eksempel godt bruge Kahoot [quiz] til undervisningen. For eksempel har vi nogle gange lavet tysk Kahoot, og det lærer man jo også noget af. Og der får man jo også sådan lov til, at det er lidt sjovere, end for eksempel at læse en tysk tekst eller sådan noget.*

Varieret undervisning og lege er altså noget, flere børn nævner som vigtigt for den gode undervisning. Det er Karlo og Sofus fra 4. klasse enige i. De fortæller samtidig, at det er vigtigt med forskellige valgmuligheder:

- Karlo, 4. klasse:

En god skoledag for mig, det er nok, når det er, at man laver noget meget varieret eller sådan, eller sådan meget forskelligt i dansk og matematik og engelsk og sådan noget. Så man ikke bare laver det samme.
- Sofus, 4. klasse:

Jeg synes også en god skoledag, det er, når man sådan prøver at arbejde med sådan, ikke kun en ting, så man kan sådan have tre eller fire valgmuligheder. Sådan, lad os sige, at den ene valgmulighed er at gå ud og lave noget dansk- eller matematikbevægelse [...] Fordi så vi ikke bare sidder stille og laver det samme allesammen hele tiden.

Fire ud af ti børn i 4. til 10. klasse ønsker mere medbestemmelse i skolen

Fire ud af ti børn i mellemtrin og udskoling vil gerne være med til at bestemme mere i skolen. Knap halvdelen har nogle gange opgaver, hvor de har frihed til selv at bestemme, hvordan opgaven skal løses. Det viser tal fra Mandag Morgen fra 2024.¹⁸

Den nationale trivselsmåling: Næsten halvdelen oplever ikke, at de er med til at bestemme, hvad de skal arbejde med i klassen

- 32 pct. af eleverne i 4.-9. klasse angiver, at undervisningen sjældent eller aldrig er spændende. Det samme gjaldt for 18,9 pct. af eleverne i skoleåret 2014-2015.
- 11,3 pct. af eleverne i 4.-9. klasse angiver, at deres lærere aldrig eller sjældent hjælper dem med at lære på måder, som virker godt. Det samme gjaldt for 6,9 pct. af eleverne i skoleåret 2014-2015.
- 10,4 pct. af eleverne i 4.-9. klasse er uenige eller helt uenige i, at lærerne er gode til at støtte og hjælpe dem i skolen, når de har brug for det. Det samme gjaldt for 6,3 pct. af eleverne i skoleåret 2014-2015.

Det viser tal fra den nationale trivselsmåling.¹⁹

Aktivitet og luft

Flere børn fortæller, at fysisk aktivitet og frisk luft er vigtig for den gode skoledag. Her er det Conrad fra 4. klasse:

- Conrad, 4. klasse:

Fordi nogle gange, så får vi lige noget luft, og så får vi lige rensset hovedet, og så kan vi komme ind igen. Det er rart.

Fysisk aktivitet og frisk luft er vigtig for koncentrationen. Det fortæller Adam og Ludvig, som dog samtidig, ligesom flere andre børn i 7. klasse, fortæller, at de fik mere frisk luft og aktivitet i de mindre klasser:

- Adam, 7. klasse:

Og man også kan komme udenfor og lave nogle aktiviteter udenfor, så man lige kan få noget frisk luft til hovedet. For eksempel nu hvor vi også har matematik, for eksempel, når man har siddet og lavet matematik i femogfyrre minutter, kan det godt være meget irriterende at sådan, så vil man gerne prøve lidt at komme udenfor og få noget luft. I forhold til bare at sidde indenfor hele dagen [...] Før, da vi var yngre, der måtte vi gerne gå udenfor rimelig tit, der var vi tit udenfor at lave nogle ting. Rundbold, for eksempel, fodbold, alt sådan noget. Nu sidder vi bare indenfor og laver matematik hele tiden.
- Ludvig, 4. klasse:

Der var jeg også sådan mere aktiv i timerne, når vi kom udenfor og sådan noget. Ja, der lavede jeg også meget mere.
- Adam, 4. klasse:

I forhold til hvis vi nu sidder indenfor en hel dag, så går jeg hele tiden i stå.
- Ludvig, 4. klasse:

Her er ikke nok sådan, vi kan ikke sådan koncentrere os nok, på grund af vi ikke kan komme udenfor. Vi laver bare det samme hele tiden [...] Jeg kan også godt mærke, jeg også selv er begyndt at lave mindre, på grund af vi at sidder så meget indenfor og ikke er udenfor så meget.

Og hvad kræver det så at integrere fysisk aktivitet og frisk luft i undervisningen? Ikke det store, hvis man spørger Anne-Sofie fra 7. klasse:

- Anne-Sofie, 7. klasse:

Og det behøver jo ikke være sådan lang tid. Det kan være, man bare går rundt om bygningen. Det hjælper. Man sådan lige kommer ud og får sådan luft til hovedet. Og så kan man komme ind og arbejde videre.

Børn fra 4. til 10. klasse: Vi ønsker mere undervisning uden for klasselokalet

- **56 pct.** af elever i mellemtrin og udskoling ønsker mere undervisning uden for klasselokalet. Men 35 pct. angiver, at de sjældent eller aldrig har undervisning uden for klasselokalet.
- **68 pct.** af skoleledere på folkeskoler angiver, at undervisningen for mellemtrin og udskoling ofte eller meget ofte gør brug af bevægelse ud over idrætstimer.
- **50 pct.** af elever i mellemtrin og udskoling ønsker mere undervisning, hvor de bevæger sig, fx en stafet eller spil.

Det viser tal fra Mandag Morgen fra 2024.²⁰

**UNGE PÅ BAGGRUND AF ANALYSEN:
DÉT KAN SKABE ET GODT SKOLELIV**

- Undervisningsministeren skal sørge for, at grundskolen tilbyder en bred vifte af fag, som retter sig mod alle ungdomsuddannelser.
- Lærere skal engagere eleverne, fx ved en varieret undervisning.
- Lærere skal ikke spørge: "Er alle med?". Ingen vil melde sig, fordi det er udstillende.
- Der skal være flere lærere, så man kan inddele eleverne i mindre hold.

Anbefalingerne er udarbejdet på workshops med gymnasie- og FGU-elever. For yderligere oplysninger, se metodeafsnit.

Metode

Interviews med 150 børn

Vi har interviewet 150 børn i 4. og 7. klasse fordelt på skoler i hele Danmark. Vi har interviewet børn i både folkeskoler og på privatskoler, i byskoler og skoler i landområder. Alle interviews er gennemført som gruppeinterviews med ca. fire børn i hver gruppe, og interviewene varede ca. en time i gennemsnit.

Børnene er rekrutteret gennem skoler. Vi har indledningsvis kontaktet skolerne, som har formidlet kontakt til børnene og deres forældre. Informeret samtykke er indsamlet fra forældre via en elektronisk samtykkeerklæring formidlet via det intranet, skolerne bruger, som oftest Aula. Interviewene er foregået i skoletiden i et lokale på skolen.

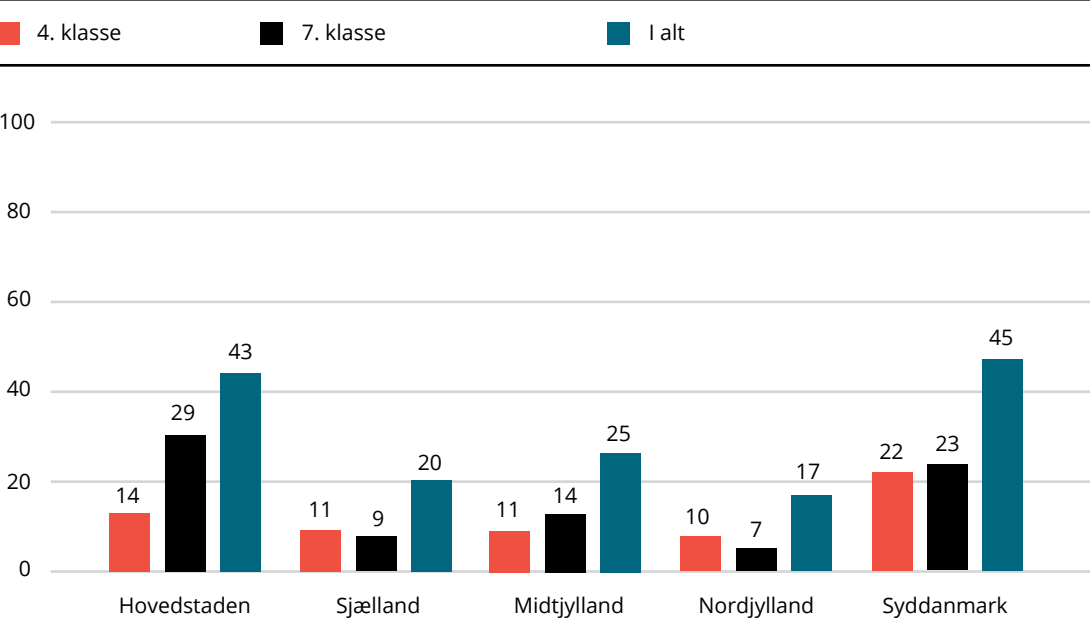
Af etiske årsager har vi i gruppeinterviewene ikke spurgt ind til børnenes egne erfaringer med de enkelte temaer, men bedt dem forholde sig til generelle tendenser i et børne- og ungeliv. Vi har fx spurgt, hvad børn normalt laver, når de har frikvarter, og hvad der kendetegner en god lærer. I de tilfælde, hvor børnene fortæller om egne erfaringer, har det været på deres eget initiativ.

Efter at have gennemført ca. halvdelen af interviewene, analyserede vi data og reviderede interviewguiden. Her skærpede vi fokus på udvalgte temaer som skældud og misforståelser, tryghed i timerne samt frikvarter og fællesskaber.

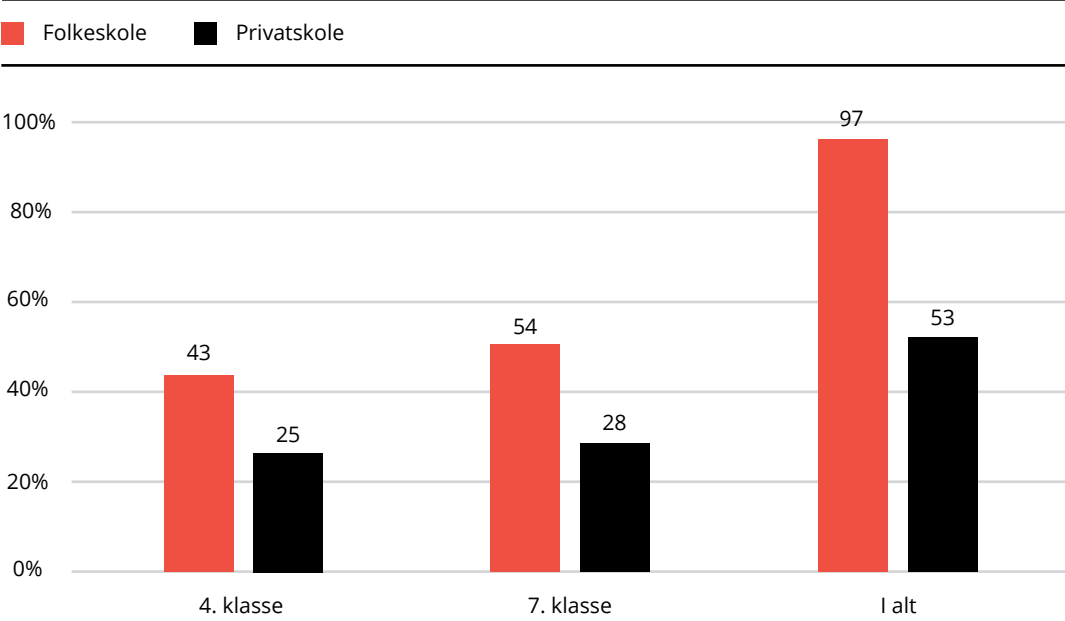
Efter indsamling af data er alle interviews transskriberet og kodet induktivt i NVivo.

I rapporten er alle børn anonymiserede, og der fremgår ingen oprindelige navne. De fleste citater er uredigerede og står, som børnene har fortalt dem, men de er korrigeret i længde eller sprog, hvis den oprindelige version kunne afsløre et barns identitet, eller hvis citatet var svært at forstå.

Antal børn pr. region

Antal børn pr. skoletype

Spørgeskemaundersøgelse

De kvantitative analyser bygger på data indsamlet via et digitalt spørgeskema, der er udsendt til skolebørn i 4. og 7. klasse i perioden februar til marts 2024. I alt 2.250 elever har svaret på undersøgelsen.

De skoleklasser, der deltog i undersøgelsen, er en del af Børns Vilkårs Børnepanel. Panelet er etableret i efteråret 2023 gennem en stratificeret udvælgelse, der sikrer repræsentativitet på skoleniveau på centrale parametre – bl.a. institutionstype (folkeskole/ privatskole) og elevsammensætning. Skolepanelet bestod pr. februar 2024 af 205 skoleklasser. Skolerne deltager i en periode på tre år, og de samme klasser følges fra 4.-6. klassetrin og fra 7.-9. klassetrin.

Svarprocenten på klasse- og elevniveau fremgår af tabel 1. Yderligere information om vores skolepanel og metoder til børneinddragelse findes på vores hjemmeside www.bornsvilkar.dk/boernepaneler.

Tabel 1: Oversigt over det kvantitative analysegrundlag

Klassetrin	Antal klasser i panelet	Antal klasser, der har svaret	Antal mulige elevbesvarer*	Antal faktiske elevbesvarer	Svarprocent på klasse-niveau	Svarprocent på elev-niveau
4. klasse	102	65	2.060	1.217	64%	59%
7. klasse	103	56	2.214	1.033	54%	47%
I alt	205	121	4.274	2.250	59%	53%

*Antal mulige besvarer på elevniveau er beregnet pba. antallet af klasser i panelet og en gennemsnitlig klassekvotient på 20,2 på 4. klassetrin og 21,5 på 7. klassetrin. Tallene er hentet fra dst.dk for året 2023.

Vi har sammenlignet analyseudvalget med populationsdata hentet fra Danmarks Statistisk på parametrene køn, klassetrin og region. Tabel 2 viser, at elevbesvarererne i skolepanelet er forskellige fra populationen på en række parametre. Data er blandt andet ikke repræsentativt i forhold til region. Dette kan afspejle sig i socioøkonomiske forskelle, men vi vurderer ikke, at det har betydning for de resultater, der præsenteres i notatet. Data er heller ikke repræsentativ på klasseniveau, da 4. klasse er overrepræsenteret og 7. er underrepræsenteret. Køn er repræsentativt for populationen.

Tabel 2 viser testresultaterne, der er gennemført vha. z-tests, med et signifikansniveau på 5 pct. En P-værdi på > 0,05 indikerer, at stikprøven er repræsentativ for populationen ift. de valgte parametre”.

		Analyseudvalg		Population		Z-værdi	P-værdi
		Antal	Andel	Antal	Andel		
Køn*	Drenge	1083	48,7%	61.107	50,6%	-1,84	0,657
	Piger	1141	51,3%	59.557	49,4%	1,84	
	Total	2.224	100,0%	120.664	100,0%		
Region**	Region Hovedstaden	588	26%	37.986	32%	-5,39	0,000
	Region Sjælland	426	19%	16.823	14%	6,89	0,000
	Region Syddanmark	639	29%	25.059	21%	9,00	0,000
	Region Midtjylland	416	19%	28.705	24%	-5,85	0,00
	Region Nordjylland	171	8%	11.841	10%	-3,50	0,00
	Total	2.240	100%	120.664	100%		
Klassetrin	4. klasse	1.217	54,1%	58.659	48,6%	5,20	0,00
	7. klasse	1.033	45,9%	62.005	51,4%	-5,20	0,00
	Total	2.250	100,0%	120.664	100,0%		

*Der er i undersøgelsen 6 elever i 4. klasse og 20 elever i 7. klasse, der har angivet ’anden kønsidentitet’ på spørgsmålet om køn. Denne gruppe indgår derfor ikke i repræsentativitetstesten.
***Der er i undersøgelsen 8 elever i 4. klasse og 2 elever i 7. klasse, der ikke har angivet den udleverede klassekode, der gør det muligt at placere dem geografisk. Denne gruppe indgår derfor ikke i repræsentativitetstesten.

Før vi sendte spørgeskemaet ud til klasserne, foretog vi to pilottests af spørgeskemaet i hhv. en 4. og en 7. klasse, som ikke er en del af Børnepanelet. Hensigten var dels at sikre, at børnene forstod spørgsmålene og kunne placere sig i relevante svarkategorier til alle spørgsmål, dels at undersøge, hvor lang tid børnene brugte på at besvare spørgeskemaet.

Alle sammenhænge i analyserne er testet ved hjælp af χ^2 -test og er, medmindre andet fremgår, statistisk signifikante ved et signifikansniveau på 0,05. Procenterne i analysen er afrundet til nærmeste hele tal.

Løbende inddragelse af unge

I såvel indsnævring af tema som analyse og udvikling af anbefalinger har vi løbende inddraget perspektiver fra unge. De unge har som medfortolkere og eksperter kvalificeret analysen og bidraget med deres syn på og refleksioner over resultaterne. Baggrunden for at inddrage unge lige fra gymnasier og FGU har været at få perspektiver på det gode skoleliv fra en gruppe, som har de udfordringer, et skoleliv kan indebære, i frisk erindring. Samtidig kan de unge forholde sig til og reflektere over analysens resultater med det overblik, det giver, ikke selv at stå midt i det.

I praksis har vi holdt fem workshops: Fire med elever fra gymnasier tre steder i landet og én med elever fra FGU.

Formålet med de to første workshops var at operationalisere og indsnævre temaet ’det gode skoleliv’ samt at få inspiration til udvikling af interviewguide. Workshoppen havde fokus på, hvad der fylder for børn i relation til det at gå i skole, og hvad der kunne være interessant at undersøge.

Formålet med den tredje workshop var at analysere det kvalitative data. Til workshoppen havde vi printet en masse citater, som de unge tematiserede og puljede i overordnede kategorier. Derefter producerede de unge såkaldte vinkelsætninger på baggrund af citaterne for at definere de vigtigste temaer for analysen. En vinkelsætning er en journalistisk metode, hvor man danner en sætning, som starter således: ”Jeg vil fortælle, at...”. Da de unge havde udarbejdet vinkelsætninger, bad vi dem prioritere de mest relevante. De to vinkelsætninger, som fik flest stemmer, lød således: ”Jeg vil fortælle, at børn er præget af perfektionskulturen” og ”Jeg vil fortælle, at lærerens rolle har en betydning for klasserumskulturen og den sociale trivsel blandt eleverne”. De unges vinkelsætninger har fungeret som overordnet ramme for analysen.

Den to sidste workshops havde fokus på at udvikle anbefalinger. Disse workshops var med henholdsvis et 2. g-hold med samfundsfag og med en FGU-klasse. Her præsenterede vi undersøgelsens resultater, og de unge udviklede anbefalinger gennem en faciliteret proces.

Litteratur

Børns Vilkår og TrygFonden (2019). At stå udenfor. Hvordan styrker vi positive fællesskaber blandt børn og unge?

Børns Vilkår og TrygFonden (2020): Pres og stress. Skolen og det trygge klasse miljø. Hvordan mindsker vi presset på børn og unge?

Børns Vilkår og Egmont Fonden (2020): Skolefravær set fra barnets perspektiv. Skolens tomme stole.

Børns Vilkår, Nordea-fonden og Ole Kirk’s Fond (2022): Børn og unge kæmper for at passe ind.

Corneliussen C., Fabricius M.K., Klinge L., Krull P. (2021): Det Gode Skoleliv. Aarhus Universitetsforlag.

Epinion for Mary Fonden og Red Barnet (2023): Mangfoldige børnefællesskaber – forældres oplevelse af mangfoldighed og diversitet i indskoling.

Klinge Louise (2017): Lærerens Relationskompetence. Dafolo.

Lillejord S., Børte K., Ruud E., Morgan K. (2017): Stress i skolen – en systematisk kunnskapsoversikt. Kunsskabssenter for utdanning.

Mandag Morgen og The LEGO Foundation (2024): Motiverende undervisning – ifølge børnene.

Poulsen Christina Holm, Jakobsen Lene Krogstrup (2024): Pædagogers bidrag til at mindske skolefravær og skabe skoletilhør. Projektet er støttet med midler fra BUPL’s forskningspulje.

Sigsgaard E., Klinge L., Jørgensen M.T. (2020): Skole uden skældud. Dafolo.

Skole og forældre (2022): Notat vedr. spørgeundersøgelse om elevers trivsel i folkeskolen.

Statistik om Elevtrivsel | Børne- og undervisningsministeriet. <https://uddannelsesstatistik.dk/Pages/Topics/19.aspx>

Sørensen N.U., Grubb A., Madsen I.W., Nielsen J.C. (2010): Når det er svært at være ung i DK: Unges beretninger om mistrivsel og ungdomsliv. Center for Ungdomsforskning.

Noter

¹ Børns Vilkår og TrygFonden (2020); Børns Vilkår og Egmont Fonden (2020); Børns Vilkår og TrygFonden (2019) & Corneliussen C. m.fl. (2021).

² Corneliussen C. m.fl. (2021).

³ Sørensen N.U. m.fl. (2010) & Børns Vilkår, Nordea-fonden og Ole Kirk’s Fond (2022).

⁴ Epinion for Mary Fonden og Red Barnet (2023).

⁵ Skole og forældre (2022).

⁶ Børns Vilkår og TrygFonden (2020).

⁷ Corneliussen C. m.fl. (2021).

⁸ Statistik om Elevtrivsel | Børne- og undervisningsministeriet. <https://uddannelsesstatistik.dk/Pages/Topics/19.aspx>

⁹ Klinge, L. (2017).

¹⁰ Poulsen, C. H. & Jakobsen, L. K. (2024).

¹¹ Lillejord, S. m.fl. (2017).

¹² Sigsgaard, E. m.fl. (2020).

¹³ Sigsgaard, E. m.fl. (2020).

¹⁴ Sigsgaard, E. m.fl. (2020).

¹⁵ ‘Skolestyrken’ er lavet af Alliancen mod mobning, der består af Mary Fonden, Børns Vilkår og Red Barnet.

¹⁶ Som en del af Skolestyrkens arbejde gennemføres en status på skolens trivselsarbejde. Den er baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt alle skolens medarbejdere og elevrådsrepræsentanter. Besvarelsener er derfor ikke repræsentative, men udtryk for erfaringer blandt de skoler, der har prioriteret at arbejde aktivt med trivsel gennem besøg af Skolestyrken. Data er indsamlet som led i 57 danske grundskolers forløb med Skolestyrken. Data fra personalets perspektiv indeholder svar fra en spørgeskemaundersøgelse besvaret af i alt 2.552 ansatte fordelt på 53 forskellige grundskoler i Danmark. Data fra elevrådets perspektiv består af 366 elevrådsgruppers bedømmelse af egen skole. Disse besvarelser kommer fra elevråd fordelt på 57 forskellige danske skoler. Elevrådene er blevet bedt om i grupper at rangere skolens præstation på en række trivselsområder på en ”skydeskive”, der er inddelt i en skala fra 1 til 5, hvor 1 er længst fra mål og 5 er tættest på mål. Data fra skolerne i både personalets perspektiv og elevrådets perspektiv dækker over i alt 27 forskellige danske kommuner.

¹⁷ Klinge, L. (2017).

¹⁸ Mandag Morgen og The LEGO Foundation (2024).

¹⁹ Statistik om Elevtrivsel | Børne- og undervisningsministeriet. <https://uddannelsesstatistik.dk/Pages/Topics/19.aspx>

²⁰ Mandag Morgen og The LEGO Foundation (2024).

Kolofon

Ansvarshavende redaktør: Signe Korsgaard

Redigering: Trine Jørgensen, Summarium

Analyseansvarlig: Rasmus Thastum & Sofie Stage

Dataindsamling: Kristine Dyhr Berentz, Sofie Stage, Anne Marie Bach Larsen, Rasmus Thastum, Natalie Maria Kaarsberg Bøjsen, Emma Keinicke Sørensen & Maria Nordbo Trelldal

Tekst og analyse: Rasmus Thastum & Sofie Stage

Udvikling af anbefalinger: Lone Smidt, Tina Gade Jensen & Ida Hillario Jønsson

Korrektur: Fritjof Fuglesang

Layout: Josephine Spangsberg

Billeder: iStock

Udgivelsesår: september 2024

STOP SVIGT